



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

		בעניין:	בורוכוב ארנון
התובע	עו"ד שי אמיר	ע"י ב"כ	נ ג ד
		פורן אלישי	
הנתבע	עו"ד שטיין אהוד	ע"י ב"כ	

1

2

פסק דין

3

4 1. תביעה שעניינה עוולות בעולם האינטרנט - פגיעה בפרטיות, הוצאת לשון רע ורשלנות.

5

6 2. התובע, ארנון בורוכוב, הוא חירש מלידה. הוא נהג לגלוש רבות בפורומים לחרשים

7 באינטרנט. משך תקופה מסויימת, עד מאי 2000 הוא אף ניהל את אחד הפורומים –

8 פורום חרשים באתר אורט. ובכל הפורומים נהג התובע לגלוש תחת כינוי שבחר לעצמו –

9 "אוקספורד".

10 הנתבע, אלישי פורן, אף הוא חרש מלידה. גם הוא גלש רבות בפורומים לחרשים

11 באינטרנט. הנתבע אף הקים וניהל את פורום המאבק באתר דיבורים מינואר 2000. כמו

12 כן, החליף הנתבע את התובע כמנהל פורום החרשים באתר אורט ממאי 2000. הנתבע נהג

13 לגלוש גם בשמו הוא, וגם תחת שם הכינוי שבחר לעצמו – "מלך הערפדים".

14 במהלך שנת 2000 אירעו מספר התרחשויות, בין במעשה ובין במחדל, במספר פורומים של

15 חרשים באינטרנט - ובשל כולם הוגשה תביעתו של התובע נגד הנתבע.

16 בחלקם שלובים הדברים אלו באלו, ובחלקם נפרדים הם.

17 כדי לייעל את הדיון, אבחן את מכלול האירועים לפי סוגי העניינים והסיווג המשפטי של

18 התביעות בגינם, כאשר בכל קטגוריה שנטענת אתיחס לאותם מעשים או מחדלים

19 שרלוונטיים לאותה קטגוריה.

20

חשיפת הכינוי של התובע באינטרנט - פגיעה בפרטיות

21

22 4. כפי שציינתי לעיל, התובע נהג לגלוש באינטרנט תחת שם הכינוי הפקטיבי שבחר לעצמו,

23 אוקספורד. הוא לא הזדהה במפורש, לפחות לא בפורומים של החרשים נשוא התביעה,

24 בשמו האמיתי.

25

26

27



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

- 1 5. ביום 24.3.00 פרסם הנתבע, בפורום המאבק באתר דיבורים (פורום שבניהולו של הנתבע
2 עצמו) את ההודעה נספח י לתצהיר התובע, וזו כותרתה:
3 **"ארנון בורוכוב בעל כינוי "אוקספורד" ניצל את הפורום שלו".**
4 גם בתוך ההודעה גופה נעשה הזיהוי בין שם התובע לבין כינויו, וזאת באלו המילים:
5 **"ארנון בורוכוב הוא אדם שלילי... נא לא לשים לב להודעות של ארנון בפורומים**
6 **שונים כשהוא מופיע בכינויו "אוקספורד".**
7
8 6. הנתבע "חשף", איפוא, את שמו האמיתי של התובע – או יותר נכון "חשף" את זהותו
9 האמיתית של האדם הכותב באינטרנט תחת הכינוי אוקספורד, ועשה את הזיהוי או את
10 הקישור בין התובע בשמו האמיתי לבין הכינוי האינטרנטי שלו, אוקספורד.
11
12 7. התובע טוען, כי בכך פגע הנתבע בפרטיות שלו, תוך הפרת חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א
13 – 1981; וכי לכן הוא חייב לפצותו על הנזק שנגרם לו בשל אותה פגיעה בפרטיות.
14 פגיעה בפרטיות הכיצד?
15 לפי ס"ק 2 (11) לחוק – ע"י פרסומו של ענין הנוגע לצנעת חייו האישיים של אדם.
16 ולפי ס"ק 2 (8) לחוק – ע"י הפרה של חובת סודיות לגבי ענייניו הפרטיים של אדם,
17 שנקבעה בהסכם מפורש או משתמע.
18 אדון בהם אחד לאחד.
19
20 **פרסום הנוגע לצנעת חייו האישיים של אדם**
21
22 8. אכן, סעיף 2 (11) לחוק קובע, כי אחת מדרכי הפגיעה בפרטיות היא ע"י "פרסומו של ענין
23 הנוגע לצנעת חייו האישיים של אדם".
24 האם פרסום המשוואה "בורוכוב = אוקספורד" הוא פרסום הנוגע לצנעת חייו האישיים
25 של התובע?
26 לדעתי לא.
27
28 9. החוק משתמש, בהקשרים שונים של פגיעה בפרטיות, בשני מונחים קרובים אך שונים זה
29 מזה: "ענייניו הפרטיים של אדם" בס"ק 2 (7) (8) (9); "וצנעת חייו האישיים של אדם"
30 בס"ק 2 (11).
31 הראשון רחב מהשני.
32 "עניינים פרטיים של אדם" כוללים גם את שמו ואת מספר הטלפון שלו – כפי שנפסק
33 בע"א 439/88 מ"י נ' ונטורה פ"ד מ"ח (3) 808 בסעיף 7 לפסה"ד.



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

- 1 אך התיבה "צנעת חייו האישיים של אדם" צרה יותר. אין היא מדברת בכל העניינים
2 הפרטיים, אלא רק באלו שבצנעה לפי טיבם – יחסי אישות, העדפות מיניות, ענייני
3 בריאות וכיוצ"ב.
4
- 5 10. למסקנה זו אני מגיע גם מתוך בחירתו של המחוקק לעשות שימוש במונחים שונים,
6 שימוש שתכליתו להבחין ביניהם – וגם מההקשרים השונים של אותם מונחים בחוק.
7 בס"ק 2 (7-9) מדובר על שימוש במידע על עניינים פרטיים תוך הפרת חובת סודיות או
8 נאמנות – הפרת חובת סודיות לפי דין או לפי חוזה, והפרת חובת נאמנות עקב שימוש
9 במידע למטרה שונה מזו שלשמה הוא נמסר. לכן אפשר להרחיב בפרשנות "עניינים
10 פרטיים" - כי מה שקובע את גבול האיסור הוא התנאי הנוסף, של הפרת חובת סודיות או
11 נאמנות.
- 12 בס"ק 2 (11), לעומת זאת, מדובר על איסור פרסום *per se* של כל עניין הנוגע "לצנעת
13 החיים האישיים" – אין כל דרישה לתנאי נוסף, כמו הפרה של חובת סודיות או נאמנות.
14 ההגנה רחבה יותר ואבסולוטית – ולכן יש לתת אותה רק למידע, שמעצם טיבו כרוכה בו
15 "חובת סודיות" או "חובת הגינות" שצריכה למנוע פרסומו. ומידע כזה הוא המידע בדבר
16 "צנעת הפרט" בלבד – ולא כל מידע על "כל עניינים אישיים".
- 17 אם לא נפרש הדברים באופן זה – נמצא עצמנו מיייתרים את כל הוראות ס"ק 2 (7-9).
18 שהרי אם כל מה שבגדר "עניינים פרטיים" בא גם בגדר "עניין הנוגע לצנעת החיים
19 האישיים" - אז לשם מה צריך את התנאי הנוסף של חובת סודיות או נאמנות, הנדרש
20 לצורך איסור הפרסום שבס"ק 2 (7-9)? הרי אותו עניין יהיה אסור בפרסום בלאו הכי
21 ובאופן אבסולוטי מכח סעיף 2 (11)!
- 22
- 23 11. פרשנות זו היא פרשנות ראויה, לדעתי, גם בשים לב לתכלית החקיקה הכללית, ולאיוון
24 האינטרסים שמונח ביסוד החוק.
25 חוק הגנת הפרטיות שלנו, כמו כל חוקי הגנת הפרטיות בעולם, מסדיר בראש ובראשונה
26 את ניגוד האינטרסים בין שני ערכים חוקתיים – הזכות לפרטיות (*right to be left*
27 *alone*) מצד אחד, וחופש הביטוי וזכות הציבור לדעת מצד שני.
28 יש שיטות שנוקטות העדפה לאחד מאינטרסים אלו – בצרפת לפרטיות, ובארה"ב לחופש
29 הביטוי.
30 אצלנו הגישה מאוזנת. כנגד רשימת הפגיעות בפרטיות (סעיף 2) עומד סעיף הגנות נרחב
31 (סעיף 18), ובמרכזו ההגנה של העניין הציבורי המצדיק את הפגיעה.



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

- 1 וכך יש לפרש גם את ההוראות הספציפיות שמגדירות את הפגיעה בפרטיות. כאשר
2 ההוראה מפורטת ומאוזנת - מה טוב. וכאשר ההוראה כוללנית - יש לתת פירוש שלא
3 יוביל אותנו מחוץ לתחומי האיזון הנכון בין האינטרסים.
- 4 ס"ק 2 (11) הוסף לחוק בשלבים המאוחרים של החקיקה בכנסת, אחרי הקריאה
5 הראשונה - ואין לו זכר, לא בהצעת החוק ולא בדו"ח ועדת כהן שביסודה. אין, איפוא, כל
6 אינדיקציות כתובות לתכליתו בהיסטוריה של החקיקה.
- 7 ולשונו של הסעיף די מעורפלת וכללית. נאסר "פרסומו של ענין הנוגע לצנעת החיים
8 האישיים של אדם", ללא כל סייג ודרישה נוספת.
- 9 לכן צריך לתת לסעיף זה פרשנות מאוזנת, שתגביל אותו רק לגבי עניינים שיש בהם
10 "דרגה גבוהה של אינטימיות". בעניינים כאלו יש באמת הצדקה להעדיף את הפרטיות
11 כשלעצמה על פני זכות הציבור לדעת - אבל אין להפליג למרחקים, ולהעדיף את אינטרס
12 הפרטיות גם בעניינים שאינם אינטימיים במהות.
- 13 לשיקולי פרשנות אלו, ראה את דעות המלומדים: פרופ' גביזון, "איסור פרסום הפוגע
14 בפרטיות - הזכות לפרטיות וזכות הציבור לדעת", **זכויות אזרח בישראל - קובץ**
15 **מאמרים לכבוד חיים ה. כהן** (תשמ"ב) 177; פרופ' סגל, "הזכות לפרטיות למול הזכות
16 לדעת" **עיוני משפט ט (1) 175**.
- 17
- 18 הבה נפרוט זאת לפרוטות, וניקח לדוגמא את מספר הטלפון של האדם. זהו "ענין פרטי"
19 כאמור. אך אין זה מסוג הדברים שראוי לאסור אבסולוטית על פרסומם - ואין הוא בגדר
20 "צנעת החיים האישיים".
- 21 לכן, גם כאשר אדם בוחר להחזיק את מספר הטלפון שלו כמספר "חסוי" - אין זה הופך
22 את מספר הטלפון לענין של "צנעת חיים אישיים". משמעותה של בחירה זו היא רק, שזהו
23 "ענין פרטי" שנשמר בסודיות, ולכן מוגן רק עד כמה שיש חובה לשמור על אותה סודיות -
24 אבל אין הוא מוגן אבסולוטית מפני כל פרסום.
- 25
- 26 אם נחזור לענייננו - הרי הפרסום שנעשה כאן ע"י התובע הוא הזיהוי בין התובע לבין
27 הכינוי אוקספורד.
- 28 פרסום זה הוא כמו פרסום מספר הטלפון של אדם, ואפילו נניח שבסיטואציה בה הוא
29 רצה שהמספר יהיה חסוי.
- 30 זהו פרסום של "ענין פרטי" של התובע.
- 31 יתכן ופרסום זה הוא אסור - כפרסום שנעשה תוך הפרה של חובת סודיות לפי ס"ק 2 (8)
32 לחוק, ולכך אתייחס בהמשך, במסגרת דיון בשאלה זו.



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

1 אך אין זה, **כשלעצמו**, פרסום הנוגע "לצנעת חייו האישיים" של התובע, כמשמעות ביטוי
2 זה בס"ק 2 (11) לחוק.

3

4 התובע טוען, שעם חשיפת הכינוי שלו, פתח הנתבע שער רחב בפני ציבור הגולשים, לים .14
5 המידע שמצוי ברשת האינטרנט בקשר לנושא הכינוי אוקספורד, ובכלל זה מידע הנוגע
6 לצנעת הפרט שלו.

7 יתכן וכך הוא – אך אין בכך להפוך את עצם השיוך של הכינוי אוקספורד לתובע, לפרסום
8 של כל המידע שהיה ברשת, אם היה, בנוגע לצנעת חייו של אותו אוקספורד.
9 השיוך לחוד, והמידע לחוד.

10 ואם יש ברשת האינטרנט פרסום של מידע הנוגע לצנעת הפרט של התובע-אוקספורד,
11 הרי שהמען לתלונות התובע צריך להיות אצל המפרסמים של אותו מידע.

12 אני מוכן לקבל, שאילו היתה סמיכות מקום וזמן בין פרסומים הנוגעים לצנעת הפרט של
13 אוקספורד לבין פרסום החשיפה והזיהוי של התובע עם הכינוי אוקספורד – ניתן היה
14 להתייחס גם לפרסום החשיפה כפרסום ענין הנוגע לצנעת הפרט.

15 אך באמרי סמיכות זמן ומקום, אני מתכוון ממש כך: שפרסום החשיפה של הכינוי יהיה
16 כמו הודעת תגובה או הודעת המשך לפרסום הפוגע בצנעת הפרט של בעל הכינוי, באותו
17 אתר, באותו פורום, וברצף אחד. אחרת – אין כל משמעות והצדקה לחבר בין הפרסום
18 האחד למשנהו ולראותם כאחד. האפשרות לחבר בין מין לשאינו מינו לצורך זה, יכולה
19 להיות מוצדקת רק כאשר מדובר בזמינות כזו, שאפילו לא מצריכה חיפוש ברשת כדי
20 לחבר בין השניים ולראותם כאחד – רק אז ראוי לייחס למפרסם פלוני את הפרסום
21 שעשה אלמוני, כמעוולים במשותף.

22 אך כזאת סמיכות זמן ומקום לא היתה ולא הוכחה בענייננו.

23

24 סופו של ענין זה – אין בחשיפת התובע כבעל הכינוי "אוקספורד" משום פגיעה בפרטיות,
25 בדרך של פרסום ענין הנוגע לצנעת חייו האישיים לפי ס"ק 2 (11) לחוק.

26

27 **הפרתה של חובת הסודיות**

28

29 דומני, כי טענה זו נופלת כבר על הבסיס העובדתי הראשוני, של ההנחה בדבר קיום .16
30 "הסוד". שהרי מה שידוע והוא נחלת הכלל, איננו עוד בגדר סוד שיש לשמור עליו.

31 אך הנה מסתבר, שהמשוואה "בורוכוב = אוקספורד" פורסמה באינטרנט עוד לפני
32 יום 24.3.00, הוא יום הפרסום ע"י הנתבע – וזאת באותו מגזר, היינו פורומים ברשת,
33 המשמשים את קבוצת ההתייחסות של התובע לעניין זה, היא קהילת החרשים בישראל.



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

- 1
- 2 .17 ביום 6.12.99 שאלה הגולשת טלי, בפורום החרשים שבאתר IOL "מהו מספר
3 הא.סי.קיו של ארנון בורוכוב?" – וגולש אחר, שכינויו "שודד הטלתבים" השיב לה
4 "תשאלי את אוקספורד" – וראה נספח יא לתצהיר הנתבע.
5 התובע הציע בחקירתו, שזו איננה חשיפה, וכי הגולש האחר רק הפנה את השואלת
6 לאוקספורד, כמו הפניה לחבר של בורוכוב.
7 לטעמי, אין צורך ברמת וודאות לצורך הקישור והזיהוי – די ברמז ברור, די באינואנדו,
8 ובוודאי בקישור כאמור לעיל, כדי לחשוף את הסוד.
9 אך מכל מקום, לדעתי הדברים היו ברורים ולא מרומזים – והחשיפה הזו היתה ישירה.
10 זאת ועוד - ביום 24.1.00 כתב הגולש קובי אדיב בפורום שלא התחוויר לי שמו: "לאלישי
11 ולאוקספורד – למען השם! אלישי וארנון, אנא הפסיקו" – נספח יג לתצהיר הנתבע. כאן
12 המשוואה ברורה אפילו יותר. "אלישי" מול "אלישי", ו"אוקספורד" מול "ארנון" (שהוא
13 התובע).
14 אך אם לא די בכך – הרי ביום 30.12.99 כתב גולש אלמוני בפורום החרשים באתר IOL :
15 "קצה נפשנו מאוקספורד... כולם יודעים שאתה ארנון בורוכוב" – נספח ב לתצהיר
16 הנתבע.
17 אין ברור מזה.
18
- 19 .18 למעשה, גם התובע עצמו סייע בחשיפת שמו האמיתי באינטרנט.
20 ביום 18.1.00 בפורום כלשהו, שגם שמו לא התברר במשפט, פנה הגולש "אהרון 33"
21 לארבעה מכותבים בשמותיהם המלאים, וביניהם לתובע בשמו המפורש – ארנון בורוכוב.
22 והתובע השיב באותו פורום, למחרת היום, כשהוא כותב תחת הכינוי אוקספורד –
23 "לאהרון עיני – אתה אוהב לחשוף שמות בפורום באינטרנט?".
24 ראה נספחים יב/2 – יב/3 לתצהיר הנתבע.
25 הנה כי כן, התובע כתב בפורום באינטרנט תחת הכינוי אוקספורד, במענה להודעה באותו
26 פורום, שהופנתה אליו בשמו האמיתי, ארנון בורוכוב – וזאת כאשר התובע מפנה את
27 תשומת הלב לזיהוי האמור, וכאשר הוא מתלונן על "חשיפת השם".
28
29
- 30 בתכתובת אחרונה זו יש למצוא, לטעמי, לא רק חשיפה נוספת ומוקדמת של זהותו
31 האמיתית של התובע – אלא גם ביטוי ליחסו האמיתי של התובע לעצם האקט של
32 החשיפה. הנה, גם התובע עצמו חושף אחרים – והוא מפרסם ש"אהרון 33" הוא "אהרון
33 עיני". ועל כך יאמר: מה ששנא עליך אל תעשה לחברך.



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

- 1
2 19. התובע ביקש לעשות אבחנות בין החשיפה שעשה לו הנתבע, לבין החשיפות בפרסומים
3 הקודמים.
4 אין בכך לשנות ממסקנתי, שהדבר לא היה כבר בגדר סוד.
5 גם אם חלק מהפרסומים הקודמים היו מרומזים יחסית – הרי לפחות הפרסום נספח ב
6 מיום 30.12.99 היה "ברור יותר מברור".
7 וגם אם הנגישות לחשיפה היתה יותר קלה בפרסום של הנתבע, כאשר גם השם וגם הכינוי
8 הופיעו בכותרת - עדיין די היה במספר הפרסומים הקודמים כדי להשיג אפקט מצטבר.
9
10 20. אמת, אחת מעדות התביעה (יעל) אמרה, שהיא "ידעה" שהתובע הוא אוקספורד מתוך
11 הודעתו של הנתבע – אבל מצד שני גם היא הודתה, שהיו שמועות כאלו קודם לכן.
12 ובכל מקרה, לא די בידיעתה או באי-ידיעתה של עדה פלונית כדי לקבוע, שהזיהוי
13 "אוקספורד = בורוכוב" היה בגדר מידע סודי.
14 בוודאי שיש סיכוי שפלוני או אלמוני לא היו ערים למשוואה "בורוכוב = אוקספורד" עד
15 לפרסום שעשה הנתבע – אבל בה במידה יש רבים שידעו זאת קודם לכן, מכח הפרסומים
16 הקודמים שנעשו בידי אחרים, כשם שישנם רבים אחרים שלא יודעים זאת גם היום.
17 דומני, כי מצב דברים זה משקף את אחת מתכונותיו של עולם האינטרנט – הניגוד בין
18 אינסופיות המידע שברשת, לבין היכולת המוגבלת של כל פרט ופרט להקיף ולחבוק עולם
19 ומלואו.
20
21 21. בהקשר של סודות מסחר וקנין רוחני – אנו נעזרים בפיקציה, שדי בגילוי לאדם אחד שלא
22 בתנאי סודיות, כדי שהמידע יחשב נחלת הכלל.
23 איזון האינטרסים בהקשר של הגנת הפרטיות שונה. אין בגילוי לפלוני, גם אם לא בתנאי
24 סודיות, משום הסכמה לגילוי לכולי עלמא – וראה פס"ד בענין **ונטורה**, שם, בסעיף 11
25 לפסה"ד.
26 נדרש, איפוא, גילוי קודם משמעותי יותר כדי לשלול את הסודיות המוגנת – אך בוודאי
27 שלא נדרש ש"כולם" ידעו.
28 ואם כך בדרך כלל - בוודאי שכך הוא כאשר מדובר בפרטיות באינטרנט, כאשר לנוכח
29 היקף פרישת זרועותיו, אי-אפשר ש"כולם" או אפילו "רובם" ידעו.
30 בנסיבות שבפני – די לדעתי במכלול הפרסומים שנעשו לפני הפרסום של הנתבע, על מנת
31 שנאמר, כי לא היה כבר כל סודיות וכל סוד בזיהויו של התובע עם הכינוי אוקספורד.
32



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

- 1 למעלה מן הנדרש, אבקש לציין, כי אפילו היו עובדות אלו בגדר סוד – ספק בעיני אם
2 היתה קיימת חובת סודיות לגבי אותן עובדות, חובה מהסוג שהפרתה עולה כדי פגיעה
3 בפרטיות.
- 4 השאלה המועלית כאן, ואשר אינה מחייבת הכרעה כאמור לאור מסקנותי בדבר היות
5 המידע ידוע וגלוי - היא שאלה היורדת לטיבם של היחסים בין הגולשים ברשת, ולעצם
6 קיומה של נורמת הסודיות באינטרנט.
- 7
- 8 חובת הסודיות המוגנת בחוק הגנת הפרטיות היא חובה לפי דין (ס"ק 2 (7)) או חובה
9 חוזית, מפורשת או מכללא (ס"ק 2 (8)).
- 10 לחובה לפי דין אפילו לא נטען. חובה חוזית מפורשת – גם זאת אין.
11 השאלה היא, כלום יש בין הגולשים באינטרנט חובה חוזית מכללא לשמור על סודיותם
12 של אלו שבחרים להסתתר תחת זהות בדויה.
- 13 בתיק זה שבפני לא הובאו כל ראיות לכל הסכם משתמע שכזה. סברתה של גולשת
14 אלמונית, בדבר מה שראוי לדעתה, איננה ראייה להסכמה מכללא בין כלל הגולשים
15 ברשת.
- 16 אך לדידי, גם כענין שבמדיניות, אין זה ראוי לקבוע כל הסכמה מכללא לסודיות כאמור.
17
- 18 עולם האינטרנט מסמל, אולי יותר מכל, את החופש והאנרכיה.
19 רבים מתחומיו כלל אינם בהישג ידו של המשפט – ולא כענין שבשפיטות, אלא כענין של
20 קצב התקדמות המשפט. בלשונו של השופט חשין, בהקדמה לספרו של קוזלובסקי, **על**
21 **המחשב וההליך המשפטי:**
- 22 **"צורות חיים חדשות אלו של המחשב והאינטרנט טרם ירדנו לחיקרן, טרם**
23 **הגענו אל תחתית הבור... החילונו נעים במהירות האור בעוד שגופנו בכרכרה**
24 **וזרימת מחשבתנו כמהירות הכרכרה".**
- 25 אך בה במידה, רבים מתחומיו של עולם האינטרנט פרוצים לכל עבר מבחינה מעשית –
26 וזאת משום תכונת האנונימיות שלו.
- 27 ראובן יכול לגלוש כשמעון, גבר יכול כאשה, מבוגר כילד.
28 יש והדברים עוברים את גבול החוקיות, והם אסורים בדין הפלילי - כגון בהשגת דבר
29 במרמה או בחדירה לא חוקית למאגרי מידע או בעבירות על חוק המחשבים וכיוצ"ב.
30
31



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

1 אך גם כאשר הדברים אסורים הם - קשה לאתרם. לענין זה ראה את פסה"ד בענין
2 "האנלייזר" ע"פ 71227/01 מ"י נ. טננבאום (ניתן ביום 5.6.02 וטרם פורסם, מפי
3 השופטת ברלינר):

4 "אחד המאפיינים הבולטים של עבירות המחשב הוא היכולת לטשטש בקלות
5 יחסית את העקבות, באופן שהעברייין כמעט אינו חושף עצמו לסכנה, והסיכוי
6 לעלות על עקבותיו שואפים במקרים רבים לאפס".

7 ובלשונו של בימ"ש קמא (השופטת רג'יניאנו) באותה פרשה:

8 "לאחר החדירה למחשב לא נותרים סימנים, אין רסיסי זכוכית או מנעולים
9 מעוקמים. ובהעדר סימנים לפריצה - גילוי עבירות כגון אלה מחייב מיומנות
10 טכנית גבוהה ומוחות מתוחכמים לא פחות מאלה של מבצעי העבירה".

11
12 25. בשונה מהעולם הריאלי - עולם האינטרנט מתאפיין בהעדר גבולות בצד הקלות של
13 פריצתם. חופש נורמטיבי מחד גיסא, וחופש אפקטיבי מאידך גיסא.
14 אך דווקא בשל כך, וכטעם של מדיניות, ראוי להותיר את החופש הכפול הזה לכל
15 המשתתפים באותה מידה.

16 אם בשל העדר חקיקה ובשל האנונימיות המובנית באינטרנט, קל ומותר לראובן להיות
17 לשמעון - כך ראוי גם להתיר ולאפשר ללוי לחשוף זאת, ואין להגבילו ע"י פיקציה של
18 הסכמה מכללא לשמור על סודיות.

19 ואם יש בכלל שיקול נורמטיבי בהקשר זה, הריהו דווקא באינטרס הציבורי לאפשר
20 חשיפה כזו - דבר שירתיע מתחזים, כאשר הם יודעים שהם חשופים לסכנה שמעשיהם
21 יחשפו, ושלמרות "העדר רסיסי זכוכית ומנעולים מעוקמים" יש ברשת מוחות מתוחכמים
22 של גולשים כמותם, שיכולים להביא לגילויים.

23 האנונימיות באינטרנט איננה משהו ערכי או אידיאולוגי - אלא נתון או תוצר, שנובע גם
24 מהעדר הנורמה האוסרת, אך בעיקר מהאופי הפיזי של ריחוק מאחורי מחשבים ומסכים
25 ומהקושי הטכני לחשוף את הזהות האמיתית של הגולש.

26 אך כשם שאין באנונימיות הזו כל ערך מוגן כאמור - כך אין גם להקים לה הגנות
27 מלאכותיות יש מאין.

28
29 26. קראתי את פסה"ד של ביהמ"ש המחוזי בת"א (סגן הנשיא אבן-ארי) בב"ש 90868/00
30 נטוויז'ן נ. צה"ל (ניתן ביום 22.6.00, וטרם פורסם) - פס"ד שניתן בהקשר של חיפוש
31 ותפיסה והאזנת סתר לדואר אלקטרוני במסגרת הליכי חקירה פלילית.

32
33



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

1 אני מסכים לאמירה הכללית שם, כי למשתמשי הדואר האלקטרוני יש ציפיה לשמור על
2 פרטיותם. אך ראשית, אין דין הפרטיות בדואר אלקטרוני שבין ראובן לשמעון, כדין
3 הפרטיות בפורום פתוח באינטרנט. ושנית ועיקר – אין דין ציפיה כדין זכות. אין בעצם
4 קיומו של אינטרס הפרטיות כדי לתת לו גיבוי והגנה מוחלטים, תוך יצירת חובת סודיות
5 הסכמית יש מאין, ותוך פגיעה קשה באינטרס החוקתי הנגדי של חופש הביטוי וזכות
6 הציבור לדעת.

7 האיזון הנכון נקבע בחוק הגנת הפרטיות – ונדרשת חובת סודיות כדי לאסור פרסום ענין
8 פרטי (שאיננו עולה כדי "צנעת חיים אישיים") - אך חובה כזו לא קיימת בנוגע לשימוש
9 בכינויים באינטרנט.

10
11 סופו של ענין זה – אין בחשיפת התובע כבעל הכינוי "אוקספורד" משום פגיעה בפרטיות .27
12 בדרך של הפרת חובת סודיות שבהסכם מכללא לפי ס"ק 2 (8) לחוק, וזאת הן מהטעם
13 העובדתי של העדר הסודיות בפועל, והן מהטעם המשפטי של העדר הסכמה מכללא
14 לסודיות באינטרנט.

מחיקה והימנעות ממחיקת פרסומים ע"י מנהל פורום – לשון הרע ורשלנות

15
16
17
18 כל אדם יכול לגלוש באינטרנט, ולהכנס לאתרים שונים ולפרסם בהם ככל העולה על .28
19 רוחו. אין פירוש הדברים שהכל מותר לפרסום – אך היכולת נתונה. נקישה אחת במקלדת
20 – וההודעה ברשת.

21 ואולם אף שעולם האינטרנט קרוב לעולם האנרכיה – אין זה נכון לאמר, שאין לחלוטין
22 כל יד מכוונת.

23 לכל פורום ברשת יש מנהל. ואותו מנהל, ורק הוא, יכול לשלוט בפרסומים שבפורום
24 שבניהולו.

25 אין זו שליטה אבסולוטית – אין בכוחו של המנהל למנוע פרסום מלכתחילה. שהרי, כפי
26 שצינתי, כל גולש יכול להקיש ולהכניס הודעה – הכח ההוכפלדיאני בידיו.

27 אך מנהל הפורום יכול גם יכול לסנן ולמחוק מהפורום כל הודעות שפורסמו בו. וכך זה,
28 של סינון ומחיקה, נתון רק בידי המנהל – ואין בידי הגולשים האחרים כל כח למנוע ממנו
29 זאת.

30 לענין זה ראה, למשל, עדותו של עד התביעה נתן צבר, בעמ' 50 לפרוטוקול.

31 יכולת השליטה הנגטיבית הזו - כח הסינון והמחיקה – היא היא נשוא חלק זה של
32 התביעה ושל פסק-דיני.



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

- 1 בזמנים הרלוונטיים לתביעה, היה הנתבע מנהל של שני פורומים ברשת – פורום המאבק
2 באתר דיבורים, ופורום החרשים באתר אורט.
3 במהלך אותה תקופה, היה בידי הנתבע הכח, כמנהל הפורומים, למחוק הודעות שפורסמו
4 באותם פורומים.
5 והנתבע אף נהג לעשות שימוש בכח זה, ומחק הודעות רבות שפורסמו שם.
6 הנתבע אף העיד שנהג, כענין שבמדיניות, למחוק הודעות אשר חרגו מהנורמות הראויות
7 בעיניו כמתאימות לפורום – גם מבחינת הסדר הטוב והרמה הנאותה, גם מבחינת
8 הענייניות, וגם מבחינת התרומה לפיתוח התרבות של החרשים. לענין זה ראה עדותו של
9 הנתבע בעמ' 60 לפרוטוקול, ובסעיף 6 לתצהירו.
10
11 30. אך כיצד הפעיל הנתבע את סמכויותיו וכוחותיו אלו?
12 על כך מלין התובע.
13 לטענתו – מצד אחד, נמנע הנתבע מלמחוק הודעות של אחרים, שהיו הודעות פוגעות
14 ומעליבות כלפי התובע; ומצד שני, הירבה הנתבע למחוק את הודעותיו של התובע.
15 ובדרך זו, של מדיניות מחיקה לא-שוויונית, הפעיל הנתבע את כוחותיו כמנהל הפורום –
16 בחוסר תום לב וברשלנות, תוך הפרת חובת הזהירות שלו, ואף (בנסיבות מסויימות)
17 כאחראי בגין לשון הרע שבאותם פרסומים.
18
19 31. יש לבחון דברים אלו אחד לאחד – תוך הפרדה בין סוגיית ההימנעות מלמחוק פרסומים
20 פוגעים, לבין הסוגיה של מחיקה מגמתית ומכוונת של הודעות התובע.
21 ולגבי כל אחת מסוגיות אלו – יש להקדים ולבחון במה מדובר, ומה הוכח לאותו ענין
22 מהבחינה העובדתית.
23 וראשון ראשון.
24
25 **הימנעות מנהל פורום ממחיקת פרסומים פוגעים - כללי**
26
27 32. המדובר הוא, כאמור, בפרסומים של **צדדים שלישיים**, שפורסמו בפורום שבניהול
28 הנתבע, ואשר לא נמחקו על-ידי הנתבע.
29
30
31 33. בחנתי את תצהיר התובע על נספחיו, כדי לאתר באלו פרסומים מדובר, אך כמעט ולא
32 מצאתי דבר.



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

- 1 הפרסומים שבנספחים ו-ח לתצהיר – כולם בפורום תלונות שבאתר דיבורים – פורום
2 שהנתבע לא ניהל מעולם.
3 הפרסום שבנספח י למטה (שורת התגובה, להבדיל מהפרסום העיקרי של הנתבע עצמו) –
4 זהו אומנם פרסום של אדם אחר בפורום שבניהולו של הנתבע. אך מדובר בפרסום שכל
5 תוכנו הוא "חשיפה" נוספת של זהותו של התובע כבעל הכינוי אוקספורד – וכבר עמדתי
6 בפרק הקודם של פסק דיני על כך, שאין מדובר בדבר פסול. ואם אין איסור לפרסמו – לא
7 יכולה להיות חובה למחוק.
8 הפרסום שבנספח יב הוא ענין מיוחד, אליו אתייחס בהמשך ובנפרד, כפרשת "הבלוף
9 וההתחזות".
10 והפרסומים שבנספחים כג ואילך – כולם מאוחרים להגשת התביעה, כפי שכותב גם
11 הנתבע עצמו.
12 אמת, לגבי הפרסומים כג/2-כג/3 – אלו פרסומים ישנים, שהועתקו והועברו ע"י הנתבע
13 מפורום ישן שנוצח לפורום חדש שבניהולו (פורום חרשים באתר אורט).
14 ואולם, ההעתקה וההעברה לאתר החדש נעשתה בינואר 2001, קרי אחרי הגשת התביעה
15 – ולכן גם המחדל מלמחוק הוא מאוחר לתביעה.
16 הנתבע טוען אומנם, בתצהירו ובעדותו, כי הנתבע לא מחק הודעות פוגעות רבות,
17 שפורסמו בפורום שבניהולו – אך כפי שהראתי, לא הוצגו פרסומים והודעות כאלו
18 שרלוונטיים לתקופה נשוא התביעה, והטענות נשאו טענות בעלמא.
19 ניתן איפוא לסכם ולאמר, כי הנתבע לא הניח כל תשתית ראייתית מספקת לחלק זה של
20 התביעה.
21
22 למעלה מן הנדרש, ומבלי לגרוע ממסקנתי העובדתית האמורה לעיל, רציתי להוסיף .34
23 ולהבהיר, כי גם מהבחינה המשפטית לא היה מקום להטיל אחריות על הנתבע בשל אי-
24 מחיקת הודעות כאמור, אפילו היו ראיות לכך שעשה זאת.
25 השאלה העולה כאן היא – האם ראוי ונכון להטיל חובה משפטית על מנהל פורום
26 באינטרנט, למחוק הודעות ופרסומים פוגעים, המתפרסמים באותו פורום ע"י
27 המשתתפים בו? והאם ראוי ונכון להטיל סנקציה של פיצויים בגין הימנעות ממחיקה
28 כאמור?
29 חובה כזו מנין? יש לבחון זאת הן לפי דיני איסור לשון הרע, והן לפי דין הנזיקין הכללי
30 (עולת הרשלנות).
31
32 הימנעות מנהל פורום ממחיקת פרסומים פוגעים – לשון הרע?
33



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
כב' השופט ר. אמיר

- 1 אם נבחן את ההסדר שבחוק איסור לשון הרע התשכ"ה – 1965, נראה שורה ארוכה של
2 "מעורבים" הנושאים באחריות זו או אחרת לפרסום לשון הרע.
3 ניתן להציע שלוש קטגוריות עיקריות: המפרסם, העורך, והמפיץ.
4 "**המפרסם**" הוא כמובן "השחקן העיקרי" - זה שאחריותו לפרסום ישירה. אך
5 בקטגוריה זו כלולים גם אלו שאחריותם נגזרת (השולח והמעביד) או נלווית (המשדל,
6 המסייע, ובאמצעי תקשורת - גם מי שהביא את הידיעה, ומי שהחליט בפועל לפרסמה),
7 ובלבד שלכולם יש זיקה לפרסום או למפרסם.
8 "**העורך**" - זוהי קטגוריה מיוחדת לפרסום באמצעי התקשורת, והיא מבוססת על מעמד
9 ותפקיד באמצעי התקשורת, ולא על זיקה ישירה לפרסום. בכלל אלו באים גם העורך
10 האחראי, גם העורך בפועל, וגם המוציא לאור ו"האחראי" על אמצעי התקשורת.
11 "**המפיץ**" - זוהי קטגוריה מיוחדת לפרסום בדפוס (שאיננו עיתון שתדירותו גבוהה), וגם
12 היא מבוססת על מעמד ותפקיד במערך התפעול והשיווק של אותה מדיה, ולא על זיקה
13 ישירה לפרסום. כאן יש לכלול גם את המפיץ, גם את המוכר, וגם את המדפיס.
14 כמובן, שבכל אחת מהקטגוריות הנ"ל יש סיווגי משנה, כפי שעולה מהאמור לעיל, ואף
15 מידות שונות של אחריות והגנות שונות לכל סיווג משנה כאמור - אך דומני שיש במודל
16 החלוקה האמור כדי לשקף את עיקרי הדברים, וגם את עיקרי הרציונאלות של האחריות.
17
- 18 כעת, כיצד נתייחס לנתבע בהקשר זה - כמפרסם? כעורך? כמפיץ? איזו אחריות ניתן
19 לייחס (אם בכלל) להימנעות שלו מלמחוק הודעות פוגעות בתובע (אילו היו כאלו)?
20 **ברור שאין מדובר באחריות הראשית של המפרסם** - שהרי מעצם ההגדרה, מדובר
21 בפרסומים שעשו אחרים, ואשר לנתבע לא היתה כל מעורבות בעשייתם. כל שמיוחס לו
22 הוא אחריות מכח תפקידו ומעמדו - בכך שלא עשה פעולה פוזיטיבית למניעת הפרסום
23 במדיה עליה הוא "מופקד".
24 **לאחריות המפיץ**, המוגבלת לפרסומים בדפוס, לא ראיתי כלל להתייחס - ולו מהטעם
25 שלא בא כל טיעון לענין זה, וממילא וגם על פני הדברים אין קשר בין "הדפוס" לבין
26 האינטרנט.
27 **בענין העורך**, לעומת זאת, ראיתי להרחיב לנוכח פסיקה חדשה בהקשר לאינטרנט
28 שמחייבת התייחסות, וזאת אף שגם בענין זה לא בא כל טיעון מצד ב"כ התובע.
29
30
- 31 **אחריות העורך** נקבעה בסעיף 11 לחוק איסור לשון הרע, והוגבלה לפרסום באמצעי
32 התקשורת.



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
כב' השופט ר. אמיר

- 1 והשאלה שצריכה בירור בהקשר זה היא – האם פרסום בפורום כלשהו באינטרנט הוא
2 פרסום ב"אמצעי תקשורת" לצורך סעיף 11 לחוק?
3 סעיף 11 מגדיר "אמצעי תקשורת" כ"עיתון כמשמעותו בפקודת העיתונות" וכן כ"שידורי
4 רדיו וטלוויזיה הניתנים לציבור".
5 לטעמי, פורום באינטרנט אינו נכנס לגדר אף אחד מאלו.
6
7 סוגיה זו של הגדרת אתר באינטרנט כ"עיתון" נדונה עד כה, למיטב ידיעתי, רק בפס"ד של .38
8 בימ"ש השלום בת"א (השופטת רייד שפירא) בתיק ק"פ 145/00 **ויסמן נ. גולן** (ניתן ביום
9 16.10.01, טרם פורסם).
10 באותו ענין היה מדובר בקובלנה פלילית נגד עורך עיתון הגלובס בגין פרסום לשון הרע
11 בעיתון ובמהדורת האינטרנט שלו.
12 אני מסכים עם קביעת ביהמ"ש שם, ש"פרסום" בחוק איסור לשון הרע כולל גם פרסום
13 באינטרנט. החוק לא קבע רשימה סגורה של דרכי פרסום – והאינטרנט הוא בפירוש אחת
14 הדרכים האפקטיביות לפרסום.
15 אני מסכים גם, שאדם שפירסם בעצמו באינטרנט – אחראי בגין אותו פרסום לשון רע
16 באחריות ראשית, כמפרסם.
17 אבל בפרשת **ויסמן נ. גולן** - הנאשם לא פירסם בעצמו. הוא היה רק "העורך".
18 והשאלה איתה צריך היה ביהמ"ש להתמודד, היא השאלה – האם ניתן לחייב את
19 הנאשם בפלילים, בגין פרסום שלא הוא עשה, מכח היותו "עורך אמצעי תקשורת" לפי
20 סעיף 11 לחוק? והאם ניתן לראות, לצורך זה, באתר האינטרנט של עיתון הגלובס משום
21 "אמצעי תקשורת" מסוג "עיתון"?
22 ניתן אולי, **בדוחק**, לקבל את המסקנה **האופרטיבית** של פסה"ד בעובדות המאוד
23 מיוחדות של אותה פרשה. שם היה מדובר, כנראה, בפרסום **מקביל** גם בעיתון הגלובס
24 "הרגיל" וגם במהדורה האינטרנטית שלו, ולכן די היה בפרסום בעיתון "הרגיל" כדי
25 להרשיע.
26 אך בכל מקרה, אינני יכול להסכים להנמקה ולמסקנה הכללית של ביהמ"ש בפרשת **ויסמן**
27 **נ. גולן**, כאילו דין אתרי האינטרנט כדין "עיתון" שבפקודת העיתונות, לצורך אחריות
28 העורך לפי סעיף 11 לחוק איסור לשון הרע – אפילו כשמדובר באתר אינטרנט של
29 "עיתון", ולא כל שכן באופן הבלתי-מסוייג שנפסק שם לגבי האינטרנט בכלל.
30
31 סעיף 11 לחוק איסור לשון הרע מגדיר, כאמור, "אמצעי תקשורת", בין היתר, כ"עיתון"
32 כמשמעותו בפקודת העיתונות".



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

1 "עיתון" מוגדר בפקודת העיתונות כ"כל דבר דפוס המכיל חדשות, ידיעות, סיפורי
2 מאורעות... הנדפס... והיוצא לאור בישראל...".
3 "נדפס" מוגדר שם "הועתק במכבש דפוס".
4 ו"מכבש דפוס" מוגדר שם כ"כולל כל מכונת דפוס ומכשיר דפוס שסוגלו והיעודים כנראה
5 לשמש להעתקת מילים, תמונות או אותות על גבי נייר, או על בד או על חומר אחר
6 כיוצ"ב, אך אין הוא כולל כל מכשיר... כשאותו מכשיר או מכונה אינם משמשים אלא
7 להעתקת מסמכים שהם באמת ובתמים מסמכים מסחריים או פרטיים".
8 האם כל אתר באינטרנט "סובל" את ההגדרה הזו של "עיתון" ובא בגדרה?
9 סבורני שלא.
10
11 נכון "שמילותיו של החוק אינן מבצרים שיש לכובשם בעזרת מילונים". נכון גם ששינויי
12 העיתים מחייבים פרשנות גמישה של הוראות החוק. כך למשל, קבעו בתיהמ"ש, כי
13 "היצירה הספרותית" שבחוק זכויות יוצרים 1911 כוללת גם את תוכנת המחשב - וזאת
14 עוד בטרם תוקן החוק בענין זה, ולמרות שברור שבשנת 1911 המחוקק הבריטי לא
15 "חלם" אפילו על אפשרות קיומו של מחשב.
16 אבל מצד שני, אין פירושו של דבר, שעלינו לכופ תכנים חדשים על הגדרות עתיקות
17 שבחוק, רק כדי "להתאים עצמנו" לזמנים חדשים, ומבלי לשים לב לרוח החוק ולתכליתו.
18 אפילו מבחינה לשונית יש זרות בין מרכיבים בהגדרת העיתון שבפקודת העיתונות לבין
19 האינטרנט: "דפוס", "מכבש דפוס", "נייר או בד", "הוצאה לאור".
20 אבל העיקר הוא, כמובן, במהות ובתכלית.
21 למה נועדה פקודת העיתונות? היא נועדה להסדיר את המדיה הזו, וליצור רגולציה ופיקוח
22 ממשלתיים על כלי חשוב זה של תקשורת ההמונים.
23 סעיף 4 לפקודה קובע, כי אין להוציא לאור עיתון ללא רישיון מהממונה על המחוז במשרד
24 הפנים.
25 אין זו צנזורה ישירה ותוכנית - אך זו בהחלט צנזורה עקיפה ומוסדית. יש כאן פגיעה
26 משמעותית ביותר בחופש הביטוי - אף שיש לה הצדקה מסויימת, מתחום השיקולים
27 הציבוריים של בטחון המדינה והסדר הציבורי.
28 אך כלום נסכים להרחיב, כלאחר יד, את ההגבלות הללו על חופש הביטוי, רק כדי להיות
29 "מודרניים"?
30 האם יעלה על הדעת, שמעתה ואילך יהיה כל אתר אינטרנט בגדר עיתון, וכל מי שירצה
31 לפתוח אתר באינטרנט יהיה חייב ברישיון ממנהל המחוז - שאם לא כן יהיה חייב
32 בפלילים?



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

- 1 אך הרי זוהי בדיוק המשמעות של הקביעה, שאתר אינטרנט הוא "אמצעי תקשורת" מסוג
2 "עיתון" לפי סעיף 11 לחוק איסור לשון הרע – היינו, שהוא "עיתון" כהגדרתו בפקודת
3 העיתונות, על כל המשתמע מכך.
4
- 5 .41 כך לגבי החלופה הראשונה של "אמצעי תקשורת" בסעיף 11 לחוק איסור לשון הרע –
6 "העיתון". וכך גם לגבי החלופה השניה – "שידורי רדיו וטלוויזיה".
7 למיטב ידיעתי, אין כל פסיקה בדבר הגדרתם של אתרי האינטרנט כ"שידורי רדיו
8 וטלוויזיה הניתנים לציבור".
9 אין גם טענה כזו בפני. וטוב שכך.
10 אף שסעיף 11 לחוק איסור לשון הרע אינו מפנה בהקשר של רדיו וטלוויזיה לחיקוקים
11 ספציפיים – הרי שגם המדיה הזו, של הרדיו והטלוויזיה, מוסדרת בחקיקה רגולטורית.
12 לא ניתן לשדר רדיו וטלוויזיה ללא רישיון. ואין זה ראוי להרחיב שלא לצורך את הפגיעה
13 בחופש הביטוי ואת היקף הרגולציה גם בתחום זה, ע"י הכפפת האינטרנט לאותם
14 הסדרים סטטוטוריים.
15
- 16 .42 בשולי הדברים, רציתי להעיר עוד הערה אחת, שמתבקשת בהקשר לפרשת **ויסמן נ. גולן**.
17 אפתח בדוגמא, ואמשיך בניתוח הכללי.
18 נניח שעיתון מפרסם ידיעה אך ורק באתר האינטרנט שלו, ולא במהדורה הרגילה שבדפוס
19 - האם גם אז יהא זה פרסום בעיתון, שגורר עימו אחריות של עורך לפי סעיף 11 לחוק
20 איסור לשון הרע?
21 לדעתי התשובה שלילית.
22 מקרה זה דומה למקרה שעיתון "הארץ", למשל, יפרסם מודעה בשלטי חוצות, או "רשות
23 השידור" תחלק עלוני פרסומת לתיבות הדואר של הבתים.
24 בשני המקרים הללו, כמו גם בפרסום באינטרנט – הפרסום יכול להעשות ע"י "עיתון" או
25 ע"י "רדיו וטלוויזיה", אבל אין זה פרסום "בעיתון" או "ברדיו וטלוויזיה".
26
- 27 .43 הטעם לכך נעוץ ברציונאל שביסוד סעיף 11 לחוק איסור לשון הרע – מדוע ואימתי יש
28 להטיל אחריות לפרסום לא רק על המפרסם, אלא גם על העורך והמו"ל שאין להם זיקה
29 לפרסום עצמו?
30 והרציונאל מושתת על הכח והמעמד הציבורי של המדיה העיתונאית, הכתובה או
31 המשודרת, והאפקט הציבורי שלה - וכפועל יוצא מכך, הרצון להטיל אחריות מרסנת על
32 "המנהלים", המחזיקים בכח השליטה באותה מדיה.



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

1 הציבור מייחס משקל רב מאוד למה שמתפרסם בעיתון או ברדיו או בטלוויזיה. גם אם לא
2 מדובר באמצעי תקשורת ממלכתיים אלא פרטיים – יש להם "הילה" ציבורית. לכן יש
3 אפילו הצעות לכופ עליהם כללים מהמשפט המינהלי, מכח "הדואליות הנורמטיבית".
4 אבל המעמד המיוחד הזה של העיתון, הרדיו, והטלוויזיה – הוא מעמד שמתקשר לפורמט
5 המקובל שלהם.
6 מילה בעיתון שווה הרבה - לא כי בעל העיתון כתב אותה, אלא כי היא "מופיעה בעיתון".
7 מחוץ לעיתון עצמו היא מאבדת מהאפקט המיוחד. וכך גם ברדיו ובטלוויזיה.
8 בעיני האדם מן היישוב – ההקשר הפרסומי הוא שעושה את הדברים לכאלו.
9 אין זה שלא נייחס חשיבות לדבריו של עיתונאי בשיחה פרטית בחוג בית - אלא שאז הוא
10 נושא רק את המטענים האישיים והמשקל האישי שלו, ואין לדבריו שם את המשקל
11 המיוחד של "זה פורסם בעיתון".
12 וכיצד עומד הפרסום באינטרנט על גבי סקאלה זו?
13 כמעט הכל ניתן למצוא בה, ברשת. זהו ים המידע והרכילות הגלובאלי. אבל אין שם
14 בקרת איכות. אין שם עורך, ואין מערכת תוכנית. אין שם אתיקה עיתונאית. אין שם
15 רגולציה ממלכתית. יש שם אנרכיה. כל אחד כותב כפי רצונו.
16 לכן, אין לנאמר שם תהודה ציבורית ומשקל כה רב של אמינות לכאורית, כפי שיש
17 לעיתונות הכתובה והמשודרת. לכן, אין גם כל הצדקה להטיל אחריות מוגברת על
18 "המנהל" ובעל השליטה באתר כלשהו באינטרנט, בגין מה שכותבים ומפרסמים בו
19 הגולשים מהציבור.
20 יתכן ומחר יחליט המחוקק, שיש מדיה נוספת בעלת משקל סגולי וכח עצום ורב, כמו
21 העיתונות הכתובה והמשודרת – וכי לכן ראוי להטיל אחריות גם על המנהלים שלה, אף
22 כאשר אין להם זיקה לפרסומים שנעשו בה.
23 אבל כל עוד לא עשה זאת המחוקק – אין סיבה שנעשה זאת אנו, ובמיוחד לא בהקשר של
24 הפרסום באינטרנט.

הימנעות מנהל פורום ממחיקת פרסומים פוגעים – רשלנות?

25
26
27
28 .44 מדוע להטיל אחריות על ראובן כלפי שמעון בגין פרסום פוגע שעשה לוי?
29 הטעם הוא, כמובן, שראובן היה יכול למנוע זאת מכח תפקידו במדיה בה נעשה הפרסום,
30 ושראוי להטיל עליו את הנטל למנוע זאת.
31 ואימתי נראה להטיל את נטל הצנזורה והפיקוח הזה על ראובן?
32 כאשר אין בכך הכבדה לא סבירה, ומצד שני כשהנוק לשם הטוב הוא נזק כבד.
33 וכיצד נבחן את מידת ההכבדה?



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

- 1 לפי האמצעים שיידרשו מראובן כדי לבצע פיקוח כזה שיימנע את הפרסום, ולפי ההשלכה
2 של אותם אמצעים ואותו מנגנון פיקוח על חופש הביטוי באותה מדיה.
3 ומהו האיזון הנכון?
4 האיזון הוא זה שבין חופש העיסוק של ראובן המנהל, וחופש הביטוי במדיה עליה הוא
5 מופקד, מצד אחד - לבין הזכות לשם הטוב של שמעון הנפגע, מצד שני.
6 אך זאת לזכור – חופש הביטוי בו מדובר הוא חופש הביטוי של כלל המשתמשים באותה
7 מדיה, ולא חופש הביטוי של לוי, המפרסם הפוגע. שהרי נקודת המוצא שלנו היא,
8 שהפרסום של לוי הוא פרסום אסור ופוגע, שראוי להגבילו למרות הפגיעה בחופש הביטוי
9 שלו. והשאלה שלנו היא, כלום ראוי להרחיב את מעגל האחראים מעבר לאותו לוי
10 המפרסם, לאלו שאחראים על המדיה בה נעשה הפירסום – ואז יש לשקול את חופש
11 הביטוי במדיה, מבחינת כלל המשתמשים בה.
12
- 13 45. שיקולים אלו מוכרים לנו. אלו עקרונות שביסוד אחריות העורך והמפיץ בדיני לשון הרע.
14 והם מבטאים, בעצם, קונקרטיזציה של דיני הרשלנות בהקשר של פגיעה בשם הטוב.
15 מדוע, אם כן, לשוב ולבחון את השאלה? וזאת כאשר הראיתי כבר, שחוק איסור לשון
16 הרע הישראלי אינו חל - משום שהפרסום באינטרנט אינו בא בגדר הרשימה הסגורה של
17 המדיות (עיתון, רדיו, טלוויזיה, דפוס), שהחוק קבע בהן אחריות של עורך או מפיץ.
18 התשובה נעוצה ביחס שבין חוק איסור לשון הרע שלנו לבין דיני הנזיקין הכלליים.
19 אין כאן הסדר שלילי. יש כאן תחולה מקבילה של מארג רשתות נורמטיביות. והעדר
20 התביעה לפי חוק איסור לשון הרע איננה שוללת קיומה של זכות תביעה ברשלנות בגין
21 אותה מערכת עובדות. ראה: ע"א 243/83 עירית ירושלים נ. גורדון פ"ד לט (1) 113.
22
- 23 46. יש, איפוא, לבחון את שאלת אחריותו של מנהל הפורום לפי דיני הרשלנות הכלליים.
24 דיני הרשלנות מבטאים מדיניות משפטית של הטלת אחריות בנסיבות משתנות. לכן
25 מטבע הדברים יש בהם גמישות. כך בד"כ, ובפרט לנוכח סוגיות חדשות, שפעמי הזמן
26 וחידושי הטכנולוגיה הביאו לפתחנו.
27 בלשונו של הנשיא ברק, בפרשת גורדון הנזכרת לעיל: "לא מבצרים סגורים אלא ערים
28 פתוחות, הקולטות סיכונים חדשים ואירועים שלא ניתן היה להעלות על הדעת את
29 קיומם, הוא הדבר הדרוש לנו בדיני הנזיקין".
30
- 31 לכן, ובמיוחד כאשר מדובר בסוגיות חדשניות שמתחום האינטרנט, שאין לגביהן פסיקה
32 וכתובה ישראלית – ראוי לפנות ולחפש השראה לענין זה בשיטות משפט זרות, אשר
33 התמודדו כבר עם שאלות אלו.



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

- 1 לענין זה, אין חשיבות אם ההסדר באותן שיטות משפט לקוח מדיני הרשלנות או מדיני
2 לשון הרע. הרי אין זה מקור מחייב אלא רק מקור השראה. ומה שמעניין אותנו הם רק
3 השיקולים שביסוד הפתרון שנבחר שם – יהיה הסיוג המשפטי אשר יהיה.
4 יחד עם זאת, יש להזהר בהסתמכות על הפתרונות שניתנו בשיטות המשפט הזרות – הן
5 לנוכח הוראות חוק מיוחדות שבאותן שיטות, והן לנוכח ההבדלים הערכיים שבין שיטות
6 המשפט השונות. יש לבחור רק מה שהולם את ערכיה של שיטת המשפט שלנו, לצורך
7 קביעת סטנדרט התנהגות ישראלי במסגרת דיני הרשלנות הישראליים.
8
- 9 **השאלה הכללית היא - מהי אחריותו של ספק שירותי האינטרנט ISP (ובכלל זה מנהל**
10 **אתר ומנהל פורום) לפרסומים שעשה צד ג' במסגרת שירותי האינטרנט של אותו ספק**
11 **(ובכלל זה כל פרסום בלוח המודעות האלקטרוני EBB של הספק – יהא זה פורום או**
12 **ציאט או newsletter או דף הפתיחה של האתר או בכל דרך אחרת)?**
13 **ומה השיקולים שביסוד אותה אחריות או שלילת אחריות?**
14
- 15 **הדין האמריקאי** בסוגיה זו נותן עדיפות מכרעת לאינטרס של חופש הביטוי וזכות
16 הציבור לדעת.
17 ניתן לראות שם התפתחויות ושינויי כיוון, אך בסופו של דבר העניק הדין האמריקאי
18 חסינות מלאה לספק שירותי האינטרנט מכל אחריות נזיקית בגין פרסומים של צדדים
19 שלישיים.
20 **Cubby v. Compuserve** (1991) בפרשת בניו-יורק בראשית פסק ביהמ"ש הפדרלי בניו-יורק בפרשת
21 **776 F. Supp 135**, שהספק אינו אחראי כמפרסם, וכי אחריותו כמפיץ מוגבלת למקרים
22 שידע או היה עליו לדעת שהפרסום פוגע. בענין אחרון זה הנטל הוא על התובע, ולכן
23 התביעה נדחתה.
24 **Stratton v. Prodigy** (1995) בפרשת בניו-יורק ביהמ"ש המדינתי בניו-יורק בפרשת
25 **NY Misc. Lexis 299**, תוך שהוא מאבחן את הלכת **Compuserve** – שיש להטיל
26 על הספק אחריות כמפרסם, אם הוא התחייב להנהיג, והנהיג בפועל, פיקוח מערכתי על
27 הפרסומים באתר שלו.
28 או אז, בתגובה לפסיקה האמורה ובעקבות לחצי המדיה, התערב הקונגרס וחוקק את
29 החוק הפדרלי **Communications Decency Act 1996**. שם, בסעיף 230, נקבעה
30 חסינות לספק מפני אחריות לפרסומים של צדדים שלישיים.



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

1 התעוררה שאלה, האם חסינות זו היא מוחלטת - או שהיא מוגבלת רק לאחריות
2 כמפרסם, וכאשר ניתן להמשיך ולטעון לאחריות כמפיץ, מקום שיש בסיס עובדתי
3 לאחריות כזו, היינו ידיעה בפועל או בכח של לשון הרע שבפרסום.

4 התשובה ניתנה בשני פס"ד פדרליים מנחים – ביהמ"ש לערעורים של המחוז הרביעי בענין
5 *Zeran v. AOL* (1997) 129 F.3d 327, וביהמ"ש המחוזי של מחוז קולומביה בענין
6 *Blumenthal v. Drudge* (1998) 992 F. Supp 44.

7 נפסק שם, שהחסינות של הספק לפי החוק הפדרלי CDA היא מלאה, גם כמפרסם וגם
8 כמפיץ.

9 אמת, ביהמ"ש לערעורים של מדינת ניו-יורק, בפרשת *Lunney v. Prodigy* (1998)
10 683 NY.S.2d 557, השאיר לאחר מכן בצריך עיון את השאלה, האם סעיף 230 לחוק
11 הפדרלי CDA שלל את האחריות על בסיס ידיעה (notice-based liability) מכח המשפט
12 המקובל. ואולם, אחרי הכל, זהו בימ"ש מדינתי, ונראה שהלכות *Zeran* ו-*Drudge*
13 הפדרליות הן המחייבות.

14
15 **הדין האירופאי**, לעומת זאת, שונה. 49.

16 הדירקטיבה של הפרלמנט האירופי 2000/31/EC מיום 8.6.00 הידועה בשם המקוצר
17 **Directive on Electronic Commerce** דנה בנושא בפרק השני, בסעיף הרביעי, תחת
18 הכותרת *Liability of Intermediary Service Providers*.
19 שם, בס"ק 12-15, נקבע, שאין להטיל על ספקי השירות כל אחריות בגין פרסומים לא
20 חוקיים שעושים צדדים שלישיים במסגרת ותוך ניצול השירותים של אותם ספקים.
21 כן נקבע שם, שאין להטיל על הספקים חובה לפקח ולנטר את המידע המועבר ומאוחסן
22 במסגרת השירותים שלהם.

23 ואולם בצד החסינות האמורה, נקבעו גם תנאים וחריגים.
24 הספק אינו יכול להנות מהחסינות, אם וכאשר הוא בוחר להפעיל סמכויות של סינון
25 ועריכה לגבי המידע שמועבר במסגרת השירותים שלו.

26 והספק אינו יכול להנות מהחסינות, אם הוא יודע בפועל על אי-החוקיות של הפרסומים
27 והוא אינו מוחק ומסלק וחוסם אותם למרות ידיעתו זו.
28 זהו תיאור סכמטי למדי של ההסדר בדירקטיבה האירופית.

29 יש שם ניואנסים. יש שם הבדלים בין סוגים שונים של ספקים מבחינת התפקיד
30 והמעורבות שלהם ברשת (*Hosting, Caching, Mere Conduit*). אבל אלו הדברים
31 העקרוניים שחשובים לענייננו.
32



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

- 1 דומני, שאף אחד מהפטרונות הללו איננו ראוי לאימוץ מלא, אך ניתן לשאוב השראה
2 מהרציונאלות של כל אחת מהשיטות לצורך גיבוש מבחן הולם לדין הישראלי.
3
4 הפתרון האמריקאי אינו מתאים כמות שהוא. 53
5 הוא קיצוני מידי.
6 הוא מבוסס על הוראת חוק מפורשת, שקובעת חסינות.
7 והוא מבוסס על תפישה קונסטיטוציונית, שנותנת ערך עליון לחופש הביטוי.
8 אצלנו, גם חופש הביטוי וגם הזכות לשם טוב ולכבוד האדם הם ערכים חוקתיים מוגנים,
9 ונדרשת נוסחת איזון "מאוזנת" יותר. ראה למשל, לאחרונה: ע"א 6871/99 **רינת נ. רום**
10 תק-על 2000 (2) 545; ע"א 1104/00 **אפל נ. חסון** תק-על 2002 (1) 293.
11 יש לראות גם את הביקורת על החוק החרות בפסיקה האמריקאית עצמה, שמאוחרת לו -
12 החסינות הסטטוטורית מתעלמת ממשמעות הידיעה של הספק, ומהיכולת ומהבחירה
13 שיש לו להפעיל כוחות עריכה וסינון. ראה במיוחד את פסה"ד הפדרלי בפרשת **Drudge**,
14 שם ביהמ"ש אומר כי הוא אנוס במצוות החוק והקונגרס, אך כי לדעתו ראוי היה להטיל
15 אחריות במקרה כזה.
16 מצד שני, יש לראות את שיקולי המדיניות הנכונים, שבבסיס החקיקה והפסיקה בארה"ב
17 – החשש מפני ה - chilling effect שיהיה להטלת האחריות, והצורך לתת לספקים
18 תמריץ חיובי לקיים פיקוח וסינון ללא חשש.
19 החשש הוא, שאם תוטל אחריות בגין הימנעות ממחיקת פרסומים פוגעים – יבחרו
20 הספקים למחוק תמיד. אם ימחקו – אין להם כל סכנה. ואם לא ימחקו – הם צפויים
21 לתביעה. הבחירה ברורה. והתוצאה – צנזורה רחבה מאוד, "לפי דרישה", ופגיעה קשה
22 בחופש הביטוי.
23 ולעומת זאת, אם לא נטיל על הספק אחריות בשל העובדה שהוא בוחר לערוך ולסנן מידע
24 פוגע – אזי לא יהיה לו כל חשש לבחור בדרך זו. וכל עוד הוא ממשיך להנות מהחסינות –
25 זה יתן לו תמריץ חיובי לבצע פיקוח וסינון, "ולהרים" את רמת השירותים שלו לעומת
26 המתחרים שלו. כך תחוזק ההגנה על השם הטוב ע"י תמריץ חיובי – מבלי שתהיה פגיעה
27 "סיטונית" בחופש הדיבור.
28
29
30 גם הפטרונות האנגלי והאירופאי אינם טובים כמות שהם. 54
31 כמו האמריקאי – גם שני הפטרונות הללו מבוססים על הוראות חוק מפורשות (החוק
32 החרות האנגלי, והדירקטיבה האירופאית).
33 ואף מבחינה תוכנית – יש בשני הפטרונות הללו קשיים לא מבוטלים.



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

- 1 הפתרון האנגלי מבסס את האחריות לא רק על ידיעה בפועל, אלא גם על ידיעה בכך
2 ("יהיה עליו לדעת") – וזה מטיל סטנדרט פיקוח וסינון כבד מדי על הספק, בשים לב
3 לכמויות המידע העוברות ברשת בכל שניה.
4 שיטה כזו מתעלמת, במידה מסויימת, מההיבטים המעשיים של הטכנולוגיה הזו – ואיננו
5 יכולים להמשיך ולטפל באינטרנט במונחים של לוח המודעות השכונתי. זה לא ריאלי.
6 שיטה כזו תגרור אחריה עיכובים עצומים, ותיתן תמריץ שלילי לכל תקשורת on-line –
7 וכך תפגע בחופש הביטוי.
8 הפתרון האנגלי בעייתי גם בשל אי-הבהירות שלו, המובנית לתוך התנאי השני, המצטבר
9 – שהספק יהיה אחראי אם הוא "עשה עצמו אחראי". יש בכך מידה מסויימת של מעגל
10 שוטה.
11 הפתרון האירופאי מאוזן יותר מבחינה זו, בכך שאחריות הספק לפרסומי צד ג' מבוססת
12 על ידיעה בפועל בלבד. זה מצמצם את נטל הפיקוח והסינון. זה מגביל אותו לממדים
13 סבירים יותר – לא נדרש פיקוח אקטיבי ויזום, אלא רק פיקוח פסיבי בתגובה לתלונות
14 הנפגעים.
15 אבל מצד שני, הפתרון האירופאי מבוסס גם על ענף נפרד של אחריות, ללא תלות בשאלת
16 הידיעה – וזאת במקרה שהספק בחר להפעיל את כוחות העריכה והפיקוח. מרכיב זה של
17 השיטה האירופאית מתעלם מבעיית ה- chilling effect והתמריץ השלילי, עליו עמדה
18 הפסיקה האמריקאית. והוא בעייתי ביותר, כאשר הוא מנותק משאלת הידיעה בפועל –
19 כך, ע"י חבות מכח הפעלת הפיקוח, מוכנסת בדלת האחורית האחריות על בסיס ידיעה
20 בכח, כי הסינון והפיקוח יוצרים פרזומפציה של ידיעה בכח.
21
22 55. בשיטה הישראלית אין מגבלות של חוק חרות, כמו ה- CDA האמריקאי או הדירקטיבה
23 האירופאית או החוק האנגלי.
24 יש בכך חסרון, שהמלאכה מוטלת על ביהמ"ש, ואי-הוודאות רבה.
25 אך יש בכך גם יתרון, שניתן לבחור בטוב מכל העולמות, ולאמץ מבחן ראוי לאחריות
26 הספק.
27
28
29 **המודל הראוי** בעיני הוא זה המאזן בין חופש הביטוי לבין השם הטוב וכבוד האדם, זה
30 שמביא בחשבון את המאפיינים המיוחדים של האינטרנט ואת תפקיד הספק במערכת
31 הזו, וזה שנותן משקל גם לשיקולים מוסריים – שמי שיודע על דבר עוולה לא ישב מנגד,
32 כשיש בידיו למנוע זאת מבלי להכנס לסיכונים מיוחדים. כן ראוי להשאיר אלמנט של



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

1 גמישות ביישום המודל הזה, כדי לאפשר ליישם אותו גם על התפתחויות חדשות בתחום
2 האינטרנט – והרי כאן קצב החדשנות הוא כמהירות האור.
3 לכן הייתי סבור, כי ראוי לחייב את ספק שירותי האינטרנט בגין פרסום פוגע שנעשה ע"י
4 צד ג' במסגרת אותם שירותים שנותן הספק – רק אם וכאשר הצד הנפגע מתלונן על כך
5 בפני הספק ודורש במפורש את הסרת הפרסום הפוגע; ורק אם הפרסום אכן פוגע ואסור
6 על-פניו; ורק כאשר יש לספק יכולת למנוע זאת באופן סביר.
7 **זהו מבחן משולש ומצטבר – של ידיעה בפועל, ושל ודאות הפגיעה, ושל אפשרות**
8 **מניעתה.**
9 **מבחינת הידיעה בפועל –** המבחן הזה הולך עד לדרגה הרחוקה ביותר. רק אם הנפגע פונה
10 ומתריע ודורש – קמה החובה למחוק. ואם הנפגע איננו פונה – הספק פטור מאחריות.
11 היוזמה צריכה להיות של הנפגע. ולכן הספק אינו צריך לחשוש, שמא הפיקוח שהוא עושה
12 מיוזמתו אינו מספיק טוב ואינו מגלה פרסומים פוגעים. כך לא יהיה תמריץ לנהל פיקוח
13 מוגזם ולא סביר, שיעכב את התקשורת ויפגע בחופש הביטוי. וכך ינתן תמריץ חיובי
14 לקיים פיקוח וסינון סבירים – כי עצם קיומם לא יגדיל את הסיכון של הספק, ולא יטיל
15 עליו כל חבות.
16 **מבחינת ודאות הפגיעה –** הספק יהיה אחראי רק אם הפרסום פוגע ואסור באופן חד-
17 משמעני וניכר על-פניו.
18 אל לנו לשכוח, כי הספק איננו המפרסם – הוא לא מקור הידיעה – ואין לו גם זיקה
19 ישירה ויכולות בדיקה מקיפות של אמיתות הידיעה או של היותה מוגנת בגדר החוק. לכן,
20 אין זה ראוי להטיל על הספק תפקיד של צנזור או שופט, אלא במקרים קיצוניים של
21 פגיעה משמעותית וחד-משמעית ובלתי-מוצדקת על פני הדברים. כך נמנע גם את
22 "האפקט המקפיא", שיביא למחיקת יתר ולצנזורה פרטית לא מוצדקת, תוך פגיעה קשה
23 מדי בחופש הדיבור. הספק לא ידרש למחוק כל פרסום, אלא רק פרסום בוטה ופוגע
24 במיוחד – ולכן לא יהיה לו תמריץ להיענות לכל בקשת מחיקה.
25 **ומבחינת יכולת המניעה –** כאן נמצא את המרכיב "הגמיש" במבחן המוצע. הספק יהיה
26 אחראי רק עד כמה שיוכל, במאמץ סביר, למנוע את הפגיעה בנפגע.
27
28
29 כאן נשקלים מידת המעורבות של הספק, והיקף המדיה בה מדובר, והיכולות והשינויים
30 הטכנולוגיים. כאן אפשר להבחין בין ספק ראשי (כמו טוויזין, למשל) לבין מנהל אתר או
31 פורום. כאן אפשר להבחין בין אתר המוני לבין פורום מצומצם. כאן ניתן להבחין בין
32 פעולות קלות יותר לביצוע, כמו מחיקת הודעה מלוח המודעות, לבין פעולה מכבידה יותר



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

- 1 מבחינה טכנולוגית, כמו חסימת הכניסה לאתר. וכאן יכול והתשובה תשתנה עם הזמן,
2 לנוכח שינויים טכנולוגיים ושינוי היכולות של הספק למנוע את הפגיעה בהתאם.
3
- 4 56. אם נשוב כעת לנסיבות התביעה שבפני, ולעניינם של בורוכוב התובע ופורן הנתבע – כלום
5 יש בסיס להטלת אחריות על הנתבע בגין אי-מחיקת הודעות פוגעות?
6 עוד בראשית פרק זה ציינתי, כי לא הובאו ראיות לפרסומים פוגעים כאלו (למעט ענין
7 "הבלוף וההתחזות" אליו אתייחס בפרק נפרד בהמשך).
8 אבל גם אם נתייחס לפרסומים כג/2 – כג/3 המאוחרים לתביעה, כפרסומים שבגיזרה –
9 גם אז לא קמה כל אחריות של הנתבע בשל אי-מחיקתם.
10 באותם פרסומים כתבו שני גולשים אלמונים, שהתובע הוא "דביל" ו"דפוק" (בהתאמה).
11 אני מוכן להניח שאלו ביטויים פוגעים בעליל, ולשון הרע שבהם ודאית.
12 אבל איפה הדרישה הפוזיטיבית של התובע מהנתבע, שיפעיל את סמכותו כמנהל הפורום
13 ויסיר את שני הפרסומים הללו?
14 אין כלום.
15 התובע לא הציג כל ראיה לכל דרישה כאמור. הוא אפילו לא טען בתצהירו, שדרש את
16 מחיקת ההודעת הללו.
17 וזאת לראות: אין מדובר בראיות שקשה לשמור אותן, או בתובע לא מתוחכם, שלא ידע
18 לשמור עליהן.
19 אני קובע, איפוא, פוזיטיבית, שהתובע לא הוכיח כל דרישה להסרת הפרסומים הפוגעים
20 – ולכן לא התקיים התנאי הראשון לאחריות הנתבע כמנהל פורום בשל אי-מחיקת
21 פרסומים פוגעים.
22 אין למרכיב זה של התביעה על מה לסמוך.
23
- 24 **מחיקה של הודעות התובע ע"י הנתבע – על מה התביעה?**
25
- 26 57. התובע מלין על כך שהנתבע ניצל את סמכויותיו כמנהל פורום, ומחק הודעות רבות שלו
27 (התובע) באופן "סיטוני".
28 יאמר מיד – אינני רואה על מה התביעה.
29
- 30 58. במישור העקרוני-המשפטי, מסכימים שני הצדדים, שמנהל פורום מוסמך ורשאי למחוק
31 הודעות של גולשים אלו ואחרים בפורום שבניהולו.
32 במישור העקרוני-העובדתי, מסכימים שני הצדדים, שהנתבע אכן מחק הודעות רבות של
33 התובע.



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

1 לטענת הנתבע, מדובר בהודעות בלתי-הולמות מבחינת הסגנון ובשל היותן מרבות ריב
2 בקהילת החרשים. לטענת התובע – לא כך פני הדברים.
3 אך בכל מקרה – אין כל קונקרטיזציה של הטענה. הכל נשאר בגדר דברים בעלמא.
4 התובע לא הציג, לא פירט, ולא הדגים כל הודעות ששלח, ואשר הנתבע מחק לו (למעט
5 בהקשר של פרסום "הבלוף וההתחזות" אליו אתייחס בפרק נפרד בהמשך).
6 כיוון שכך, אינני צריך להדרש לשאלה המיוחדת – האם יש למנהל פורום חובה כלפי
7 הגולשים להשאיר הודעות שלהם, שנועדו להגיב או להכחיש או למחות על פרסום פוגע
8 ביחס אליהם?
9 לא הובאו בפני כל עובדות, שיצריכו התייחסות לשאלה מעניינת זו.
10 הטענה היחידה שהובאה בפני היא, כאמור, הטענה הכללית (והמוסכמת) שהנתבע
11 השתמש בסמכותו כמנהל פורום למחוק הודעות של התובע – אך בכך, **כשלעצמו**, אין כל
12 פסול (וגם על כך אין חולק).

פרסומים במישרין ע"י הנתבע – לשון הרע

13
14
15
16 59. זוהי התביעה הבסיסית של התובע.
17 מדובר בפרסומים, שהנתבע עצמו עשה ופרסם באינטרנט (בין באתרים שבניהולו ובין
18 באתרים אחרים).
19 ומדובר בפרסומים שיש בהם לשון הרע על התובע.
20
21 60. אך במה בדיוק דברים אמורים?
22 כאן אני חייב להקדים ולהעיר, כי התובע הציג טענותיו באי-בהירות, תוך בילבול בין
23 מוקדם ומאוחר, ובין פרסומי הנתבע לפרסומים של צדדים שלישיים, ואף בין מה שמצוי
24 בתביעה למה שחורג ממנה – דבר שמקשה מאוד על ביהמ"ש.
25 למרות זאת, אשתדל לבור את המוץ מן התבן.
26 בחקירתו הנגדית נאלץ התובע להתמקד ולפרט - מהם הפרסומים שעשה הנתבע, ואשר
27 רק עליהם באמת עומדת תביעתו. ורק לכך יש להתייחס.
28 ניתן לחלקם לארבע קבוצות (מבחינת הזמן, המקום, והענין) – וכך אדון בהם להלן
29 (כשהמיספור הוא לפי הנספחים לתצהיר התובע).

"גרוש, מתוסכל ואלים מינית" – נספחים ג, ד, ה

30
31
32
33 61. ביום 9.2.00 פרסם הנתבע שלוש הודעות בפורום "תלונות" שבאתר דיבורים.



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

- 1 משותפים כזוג – כמוה כגירושין. וכיוון שהוכח שהתובע היה גרוש כדין מאישה אחרת
2 עוד קודם לכן – הרי שהוא באמת גרוש פעמיים.
3 דא עקא, שכדי לחסות בצילה של הגנת אמת בפרסום לפי סעיף 14 לחוק – לא די שהדבר
4 שפורסם היה אמת, אלא שצריך גם "ענין ציבורי בפרסום".
5 אך אינני יכול להעלות על דעתי - איזה ענין ציבורי יש לקהילת החרשים או לציבור כולו
6 בסוגיית גירושיו של התובע?
7 ומכל מקום, אין לנתבע כל טענת "אמת דיברתי" – לא לענין תסכוליו הזוגיים של
8 התובע, ולא לענין הרגליו המיניים.
9
10 .65 אלא שטענותיו החזקות של הנתבע לענין זה הן במישור אחר, הלקוח מדיני הניזקין
11 הכלליים: הסכמה ופרובוקציה.
12 הסכמה כיצד? ופרובוקציה כיצד?
13 הפרסומים הללו נעשו כולם בפורום "התלונות". ופורום זה פועל למין הקמתו כפורום של
14 "שחרור לחץ". הגולשים הוזמנו ע"י מנהלת האתר כבר מלכתחילה "לקטר ולקלל",
15 וכשהם מוזהרים ש"נקלל אותכם בחזרה" – ראה נספח ח לתצהיר הנתבע.
16 זו היתה אם כן המסגרת – וכל מי שנכנס והשתתף בפורום הזה, קיבל עליו מרצון את
17 כללי המשחק הללו, של "קלל וגדף ככל יכולתך".
18 התובע גלש אף הוא באותו אתר – ולכן יש לראותו כמי שמסכים לסגנון הבוטה.
19 יתרה מכך - מספר ימים לפני הפרסומים הללו של הנתבע, פרסם התובע עצמו, באותו
20 אתר, דברי בלע ולשון הרע על הנתבע וחבריו.
21 ביום 1.2.00 קרא התובע לנתבע ולעוד מספר אנשים "הכלבים ששתו בירה" – נספח ט/1
22 לתצהיר הנתבע.
23 ביום 4.2.00 כתב שם התובע "כל החרשים יוצאים מדעתם" – נספח ט/2 לתצהיר הנתבע.
24 וביום 6.2.00 כתב התובע "כשזבל הערפדים חוזר על עצמו הרי הוא פאתטי" – נספח ט/4
25 לתצהיר הנתבע – תוך פאראפרזה על כינוי האינטרנט של הנתבע, "מלך הערפדים".
26 בכך – התגרה התובע בנתבע וקינטר אותו, עשה לו פרובוקציה, והביא בהתנהגותו לכך
27 שהנתבע הגיב בפרסומים ג-ד-ה נשוא התביעה.
28
29 .66 פרובוקציה מצד הנפגע היא טעם מוכר להפחתת פיצויים עד כדי שלילתם המלאה והפטור
30 המזיק מאחריותו.
31 כך בדיני לשון הרע: ע"א 1370/91 לוטפי משעור נ. אמיל חביבי פ"ד מ"ז (1) 535; שנהר,
32 דיני לשון הרע 338 – 339.



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

- 1 כך בדיני הנזיקין הכלליים: ע"א 231/67 להריך נ. ונגלוביץ פ"ד כ"א (2) 656 ; ע"א
2 668/71 מורגנשטרן נ' דימנשטיין פ"ד כ"ו (2) 841 ; טדסקי אנגלרד ברק חשין, דיני
3 הנזיקין – תורת הנזיקין הכללית (מהדורה 2) 273 – 274.
4 וביסוד כל הדברים עומדת הוראת סעיף 65 לפקודת הנזיקין – כשהתנהגותו של התובע
5 הביאה את הנתבע לידי אשמו.
6 אלא שנדרשת פרופורציה בין התנהגותו הפרובוקטיבית של הנפגע לבין אשמו של המזיק.
7 קינטור מילולי לא יצדיק שלילת אחריות בשל תקיפה פיזית. אך "מילים רעות" יכולות
8 בהחלט לשלול או להפחית משמעותית פיצויים בגין "מילים רעות שכנגד".
9
10 67. אילו על כך בלבד היתה עומדת הגנת הנתבע בענין הפרסומים ג-ד-ה – הייתי סבור, כי יש
11 מקום להפחתת הפיצוי, אך לא לשלילתו המלאה.
12 אלא שהנתבע טוען, כאמור, לא רק לפרובוקציה כי אם גם להסכמה.
13
14 68. סוגיית ההסכמה כהגנה מפני תביעת לשון הרע, היא בעייתית למדי.
15 סעיף 7 לחוק איסור לשון הרע החיל על עוולת לשון הרע מספר הוראות מפקודת הנזיקין
16 – אך באופן מפתיע נמנע מלהחיל את הגנת "ההסתכנות מרצון" שבסעיף 5 לפקודה (סעיף
17 56 לנוסח הישן).
18 האם נקבע בכך הסדר שלילי? והאם הדבר שולל גם מהסכמה מפורשת, שעולה על
19 "הסתכנות" גרידא, את כוחה למחול ולוותר על הפגיעה בשם הטוב?
20 שנהר, בספרו הנזכר על דיני לשון הרע (בעמ' 338), אינו נותן תשובה.
21 פרופ' גביזון, במאמרה הנזכר על הזכות לפרטיות (בעמ' 198–199), מציגה את חשיבות
22 ההסכמה, והרצון החופשי של הפרט, ואת המדיניות הראויה למחוקק ולשופט - להימנע
23 מפטרנליזם ע"י המשפט.
24 והשופט ברק, בקונטרס הנזכר בעריכת טדסקי, על דיני הנזיקין (בעמ' 311), קובע חד
25 משמעית, כי הסכמת הנפגע משחררת מאחריות בגין לשון הרע.
26 דומני, כי גישה זו, שעולה מדברי השופט ברק ופרופ' גביזון, היא הגישה הראויה לענייננו.
27 אין מדובר בתחרות בין "קדושת החוזה" לבין "קדושת החיים" כמו בפרשת צים נ.
28 מזיאר, ע"א 461/62 פ"ד י"ז 1319.
29 מדובר כאן בהגנה על שמו הטוב של אדם, ובזכותו למחול על כך - ואין כל נימוקים
30 שבתקנת הציבור, המחייבים אותנו לשלול מהאדם את זכותו זו.
31
32 69. ומן הכלל אל הפרט.



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

1 עצם ההשתתפות של התובע בפורום "תלונות", בהיותו מודע לכללי המשחק, של קללות
2 ונאצות; ולא כל שכן, אופן ההשתתפות של התובע בפורום הנ"ל, תוך שהוא מנבל את פיו
3 ביחס לנתבע – כל אלו מצדיקים את המסקנה, שהתובע הסכים ללשון הפרועה באותו
4 פורום, והסכים לאפשרות שהנתבע אף ישיב לו בסגנון בוטה ובדברי לשון הרע.
5 אשר על כן, ומטעם זה, ראיתי לדחות את תביעת התובע בגין הפרסומים ג-ד-ה.

"שלילי כלפי חרשים" – נספחים י, יג, יט

7
8
9 70. ביום 24.3.00 פירסם הנתבע בפורום המאבק באתר דיבורים את ההודעה נספח י, ושם
10 כתב על התובע:

11 **"ארנון בורוכוב הוא אדם שלילי מאוד ביחסו כלפי אוכלוסיית לקו"ש"**

12 ביום 3.4.00 פירסם הנתבע הודעה נוספת באותו פורום, היא ההודעה נספח יג, ושם כתב
13 על התובע:

14 **"אוקספורד... אתה מאוד שלילי כלפי חירשים"**

15 וביום 28.4.00 פירסם הנתבע בפורום נכים באתר IOL את ההודעה נספח יט, ושם כתב
16 לתובע:

17 **"לאוקספורד.... אני נאלץ למחוק את הודעותיך כי כתבת המון הודעות מזיקות**

18 **לתרבות הגאה של לקויי שמיעה בפורום שלי. אני מגיב כאן למען יראו שאינני**
19 **יורד לרמתך הדלילה מבחינת תקשורת"**

20
21 71. אקדם ואומר, כי נספח יט לא נזכר – לא בתביעה, ולא בפרטים הנוספים.

22 לכן, ומשהנתבע התנגד לכל שינוי חזית – אין להתייחס לאמור בו.
23 אלא מכיוון שמדובר בעקרון באותו ענין שנזכר גם בנספחים י יג – אתייחס גם לנספח יט
24 בהקשר זה.

25
26
27 72. הנתבע פירסם, איפוא, ברבים, כי התובע "שלילי ביחס לחרשים ומזיק לתרבותם".

28 זוהי לשון הרע קלאסית.

29 אם ראובן אומר על שמעון שהוא "שלילי ומזיק" ללוי, וראובן אומר זאת ללוי – אזי ברור

30 שדברים אלו עלולים לגרור יחס "שלילי" נגדי, של בוז או אף שנאה, מצד לוי כלפי שמעון.

31 כך גם הדברים הללו: הם עלולים להשפיל ולבוזות את התובע בעיני קהילת החרשים,

32 ולעשותו מטרה לשנאה ולבוז בקרב אותה קהילה.

33 ב"כ הנתבע מצא לנכון לטעון שלא כך הוא, וכי אין מדובר כלל בלשון הרע – וחבל.



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

- 1 יש טענות שאין לטעון כלל.
2
- 3 73. ואולם לנתבע עומדת במקרה זה הגנת תום הלב לפי סעיף 15 (4) לחוק איסור לשון הרע.
4 הפרסום האמור הינו הבעת דעה בתום לב על התנהגות הנפגע ועל דעותיו בקשר לענין
5 ציבורי.
6
- 7 74. יש לזכור, כי התובע עצמו מעורב מאוד בקהילת החרשים, ובמיוחד בקהילה האינטרנטית
8 שלהם. הוא כתב וכותב באתרים רבים של חרשים. והוא אף ניהל בעצמו את אחד
9 הפורומים – פורום חרשים באתר אורט – עד אשר הנתבע החליפו בתפקיד זה.
10 התובע הוא גם בעל דעה בסוגיות רבות הנוגעות לקהילת החרשים, ולאופן התנהגותה
11 הראוי והמצוי של קהילה זו, גם כלפי פנים וגם כלפי חוץ.
12 כך, למשל, ביום 19.1.00 פרסם התובע בפורום חרשים באתר IOL את ההודעה שבנספח
13 6/ז לתצהיר הנתבע:
14 **”החרשים הוכיחו שוב כי אינם מסוגלים לנהל דברים ברצינות”**
15 בהזדמנויות אחרות הוא היה בוטה יותר – ביום 4.2.00 בפורום תלונות באתר דיבורים,
16 פרסם התובע את ההודעה שבנספח 2/ט לתצהיר הנתבע:
17 **”סתם כל החרשים יוצאים מדעתם?”**
18 במהלך חקירתו, ניסה התובע להתחמק משאלות נוקבות בענין זה, אך בסופו של דבר
19 הודה, כי הוא התבטא באופן שלילי וביקורתי על קהילת החרשים – ראה בעמ' 19 ובעמ'
20 22–23 לפרוטוקול המוקלט.
21 אינדיקציה נוספת לכך אנו מוצאים בפרסום, אמנם מאוחר, של התובע – פרסום מיום
22 14.6.00 בפורום כלשהו באתר IOL, נספח יט לתצהיר הנתבע. שם כתב התובע:
23 **”קהיליית החרשים חולה מהיסוד ואני חושף את כל התחלואים”**
24 גם ב”כ התובע אישר, בעמ' 31 לפרוטוקול, שהיו למרשו חילוקי דעות עם כל מיני גורמים
25 בקהילת החרשים.
26
- 27 75. במעשיו ובהתבטאויותיו אלו – עשה עצמו התובע מעורב בדו-שיח הציבורי הנוגע לקהילת
28 החרשים. ההקשרים היו של עניינים כלליים הנוגעים לקהילת החרשים, הן בחייה
29 הפנימיים והן כלפי החברה הסובבת.
30 לכן, יש בכך משום ”התנהגות ודעות בקשר לענין ציבורי”.
31 ובדיוק מטעם זה – גם דבריו של הנתבע בנספחים י ג יט, המתייחסים לאותה התנהגות
32 ולאותן דעות של התובע בהקשרים אלו – גם הם כולם ”הבעת דעה על התנהגות ודעות
33 הנפגע בקשר לענין ציבורי”.



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

- 1
2 יש לראות, כי ההלכה הפסוקה הרחיבה בפרשנותה של הגנת הפרסום בתום לב בקשר
3 להבעת דעה בענין ציבורי - וראה לאחרונה פסה"ד הנזכרים לעיל בפרשות **רינת נ. רום**
4 **ואפל נ. חסון**.
5 במקרים אלו ניתן משקל מיוחד לחופש הביטוי ולזכות הציבור לדעת לעומת הזכות לשם
6 הטוב.
7 והטעם לכך כפול: מצד אחד, חופש הביטוי מגן כאן על אינטרס ציבורי בשל מהות "הענין
8 הציבורי" בו מדובר, ולא רק על האינטרס הפרטי של המפרסם והדובר. ומצד שני, הנפגע
9 הכניס עצמו לזירה הציבורית (בין ע"י תפקידו ובין ע"י מעורבותו בנושא), וכך חשף עצמו
10 מרצון לביקורת ציבורית נוקבת יותר.
11 משני הכיוונים, גם של הציבור וגם של הנפגע, יש כאן הצדקה להרחיב בהגנה, ולהעדיף
12 את חופש הביטוי.
13
14 כמובן, גם למגמה ולהעדפה זו של חופש הביטוי יש גבולות.
15 הגבול נקבע בדרישה המאזנת של תום הלב.
16 הדרישה עצמה נקבעה בסעיף 15 רישא לחוק, ונטל הראיה בענין זה נקבע בסעיף 16
17 לחוק.
18 מקום שהנתבע נכנס בגדר נסיבות הפרסום האמורות בסעיף 15 - ישנה חזקת תום לב,
19 מכח סעיף 16 (א), והנטל עובר לתובע להוכיח את חוסר תום הלב של הנתבע.
20 בענייננו, כפי שהראיתי - מדובר בפרסום החוסה בצילו של סעיף 15 (4) לחוק.
21 לכן, חזקה על הנתבע שעשה את הפרסומים בתום לב, והנטל על התובע לסתור זאת.
22 דא עקא, שהתובע לא הרים את הנטל.
23 התובע לא שכנע אותי, כי נתקיימה ולו אחת מחלופות סעיף 16 (ב) לחוק, שמחזיר את
24 הנטל לנתבע.
25 בכל הנוגע להבעת דעה - קשה לאמר אם דבר הפרסום הוא "אמת". ואולם על פני
26 הדברים הוכח, שיש יסוד לטענת הנתבע, בדבר יחסו השלילי של התובע לקהילת
27 החרשים.
28 כמו כן, לא הוכח שהנתבע לא האמין באמיתות הדברים הללו - ההפך הוא הנכון.
29 ומכל מקום, הפרסומים בהקשר זה של היחס לקהילת החרשים (להבדיל מהפרסומים
30 שנדונו בתת-הפרק הקודם) - לא התכוונו לפגוע במידה גדולה משהייתה סבירה להגנת
31 הענין הציבורי שסעיף 15 (4) מגן עליו.
32



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

78. אלא שגם אם נתעלם מהחזקות שבסעיף 16 לחוק – השתכנעתי פוזיטיבית, כי בהקשר זה, ובשונה מההקשר שזכר בתת-הפרק הקודם - הנתבע אכן פעל בתום לב ובאמונה, כי הוא מגיב כנדרש ובמידה לא-מופרזת לפרסומי התובע ולהתנהגותו.
כך לפי קנה מידה סובייקטיבי, בנפשו של הנתבע פנימה – וכך גם לפי קנה מידה אובייקטיבי של היחס והמידתיות בין פרסומי הנתבע לבין פרסומי התובע בהקשר זה.

79. סופו של ענין זה – אני דוחה את תביעת התובע בגין לשון הרע שבפרסומים **י-יג-יט**.

"תורה אוקספורדית" - נספח יח

80. ביום 27.2.00 פירסם הנתבע בפורום חרשים באתר אורט את ההודעה נספח יח, ושם כתב לקוראים חברי קהילת החרשים, בין היתר את הדברים הבאים:
"אני שמח שגולשים לא השתוללו כאן בעיקר בדברי תורה אוקספורדית".

81. התובע טוען, כי יש בכך לשון הרע עליו.
אינני מבין במה.

גם בתביעתו וגם בתצהירו מתלונן התובע בקשר לפרסום זה, כי הדברים נכתבו למרות שהוא (התובע) לא כתב בפורום הזה משך מספר חודשים.

גם אם כך הוא – אז מה? האם הנתבע כתב אחרת, היינו שהתובע כן הרבה לכתוב באותו פורום? וגם אם כן היה כותב (ולא הוא), ואפילו אם הדברים אינם נכונים – מה פסול בכך?

במהלך חקירתו הנגדית ניסה התובע לתקן. הוא הציע, שלשון הרע בפרסום האמור מתבטאת בכך, שהנתבע ייחס לו, לתובע, "תורה של השתוללות".

כאן, דומני, שהתובע הרחיק לכת בדמיונו ובפרשנויות הסובייקטיביות שלו לדברים.

לכל היותר אפשר לקרוא זאת כך, שהנתבע אמר, שהוא שמח שהגולשים האחרים באותו אתר לא הרבו לכתוב בסגנון או בעניינים של התובע (אוקספורד).

"השתוללו" בהקשר זה איננו ביטוי שלילי, אלא ביטוי כמותי שמבטא "גלישה רבה", ומתייחס לגולשים באתר ולא לתובע.

ואין כאן כל דבר משפיל או מבזה בקשר לתובע.

82. אין כל לשון הרע על התובע בנספח יח – ואני דוחה את התביעה גם בגין פרסום זה.



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

"התובע רגיש בעקבות מות אמו" – נספח יט

1

2

3

83. ביום 28.4.00 פירסם הנתבע בפורום נכים באתר IOL את ההודעה נספח יט.

4

התנייחתי עוד קודם לכן לפרסום זה בהקשר אחר – ואולם כעת אתייחס למשפט נוסף

5

שנאמר שם. הנתבע כתב שם לתובע:

6

"אז אמרתי לגולשים בפורום שיעזבו אותך במנוחה כי אתה במצב רגיש כעת

7

בעקבות אימך ז"ל".

8

9

84. התובע מתלונן, כי יש בפרסום האמור לשון הרע עליו.

10

זו הדוגמא הבולטת ביותר עד כמה התובע אינו קורא את המפה אל נכון, ועד כמה הוא

11

נותן לדברים פרשנות מעוותת.

12

אין כאן כל לשון הרע. ההיפך הוא הנכון.

13

14

85. אף שבין התובע לנתבע יש יריבות והתנצחות בלתי-פוסקות, הרי שבעת מותה של אימו

15

של התובע, התעלה הנתבע מעל לכך, והפגין סימפטיה ואמפטיה כלפי התובע.

16

הנתבע שלח לתובע הודעת תנחומים אישית בדואר האלקטרוני.

17

התובע עצמו לקח את אותה הודעה פרטית, ופירסם אותה בפורום פתוח באינטרנט.

18

ואז, כאשר גולשים רבים הציפו את התובע בהודעות תנחומים – פנה אליהם הנתבע,

19

וביקש להרפות מהתובע, כי הוא במצב רגיש עקב מות אימו.

20

מה פסול בכך? מה יש בכך, שמבזה או משפיל את התובע?

21

האם רגישות של אדם בעקבות מות אימו, איננה תגובה טבעית ומובנת מאליה?

22

האם הנתבע לא שיבח כאן, למעשה, את התובע בשל רגישותו זו?

23

בוודאי שהנתבע לא אמר כל דבר שלילי על התובע, כאשר ציין את רגישותו.

24

25

86. אני דוחה, איפוא, פוזיטיבית את כל טענות התובע בגין פירסום זה שבנספח יט – אף

26

שניתן היה לדחותן גם מהטעם של הרחבת חזית אסורה (כפי שטען הנתבע בסיכומיו).

27

הבלוף וההתחזות – פרסום ע"י הנתבע בשם התובע – לשון הרע

28

29

30

87. ביום 3.4.00 פורסמה בפורום המאבק באתר דיבורים הודעה בשמו של התובע – נספח יב.

31

ואלו הדברים שנכתבו שם לכל ציבור החרשים, כביכול בשם התובע:

32

"אני מתנצל על שפגעתی בכם הרבה ועל שהייתי כזה אידיוט ומפיץ שמות רעים

33

לאחרים. אבל מה אתם אומרים שתמיד תנשקו לי על התחת שלי...".



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

- 1 התובע כתב כך בתביעתו – בסעיף 20 (ח).
2 התובע חזר על חשדו זה בתצהירו – בסעיף 22.
3 והוא אף חזר על כך בעדותו – בעמ' 3–4 לפרוטוקול.
4
5 הנתבע הכחיש זאת לאורך כל הדרך. 95
6 כך במפורש בסעיף 20 (ג) להגנתו ולהגנתו-המתוקנת.
7 כך ע"י "התעלמות" מענין זה בתצהירו – תוך הטחת האשמות בתובע, שהוא זה שנוהג
8 להתחזות לאחרים.
9 כך גם בהצהרת פרקליטו לפרוטוקול בעמ' 33, שורות 17–18 – שאיננו יודע מי כתב את
10 נספח יב.
11 וכך גם לאורך כל עדותו בחקירה הנגדית. הנתבע התפתל, והתחמק, וסירב להשיב
12 לשאלות בפרשה זו – וראה בעמ' 66–61 לפרוטוקול. בשלב מסויים הוא אף אמר
13 מפורשות, כי הוא לא מחק את נספח יב משום שהוא באמת חשב שהתובע כתב את נספח
14 יב – עמ' 64, שורות 12–14.
15
16 אך לא לעולם חוסן. 96
17 בסוף החקירה הנגדית "נשבר" הנתבע, והודה כי הכל "בלוף".
18 הוא, הנתבע, זה שכתב את נספח יב ופירסם אותו, כביכול בשמו של התובע.
19 והוא, הנתבע, שלח את הודעת הגינוי שבנספח יג, ביודעו שהתובע לא כתב ולא פירסם את
20 נספח יב, ושזו עלילה מבית היוצר שלו עצמו (הנתבע).
21 לענין זה ראה עמ' 67 לפרוטוקול.
22
23 הנתבע התחזה לתובע. 97
24 הוא פירסם בשמו של התובע הודעה פיקטיבית – נספח יב.
25 ואותה הודעה, בהיותה נחזית להיות להודעתו של התובע – עלולה להשפיל ולבזות
26 ולהשניא את מי שנחזה להיות הכותב שלה (קרי התובע) בעיני הנמענים והקוראים (קרי
27 ציבור החרשים).
28 והדברים ברורים: אם ראובן מפרסם דברים פוגעים כלפי שמעון, גם בתוכנם וגם
29 בסגנונם – אז מעבר ללשון הרע שיש בכך על שמעון - יש בכך גם להשניא את ראובן על
30 שמעון (בשל התוכן והסגנון), ולבזות את ראובן בעיני הקוראים (בשל הסגנון).
31 בדרך כלל, לא תתעורר בסיטואציה כזו שאלת האחריות בגין לשון הרע על ראובן - כי הרי
32 הוא המפרסם, ומה לו כי ילין על עצמו, שהשניא עצמו על הזולת וביזה עצמו בעיני
33 הזולת?



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

- 1 אבל אם לוי התחזה לראובן, ופירסם את הפרסום הפוגע והבוטה בשמו של ראובן – אזי
2 לוי פירסם פרסום, שהביא, בין היתר, להשנתו של ראובן על שמעון, ולהשפלתו של
3 ראובן בעיני הציבור כולו, כמי שכותב דברי בלע כאלו.
4 במקרה כזה - לוי אחראי כמפרסם לשון הרע על ראובן.
5 וזה המקרה שבפנינו.
- 6
- 7 .98 הנתבע הוציא לשון הרע על התובע, כאשר התחזה ופירסם בשמו-כביכול את נספח יב.
8 והנתבע המשיך וחיזק את האפקט של לשון הרע על התובע - בכך שגינה (בנספח יג) את
9 התובע על אותו פרסום מפוברק, ובכך שמחק את התכחשותו של התובע (נספח טו) לאותו
10 פרסום מפוברק, ובכך שהותיר ברשת את הפרסום יב המפוברק הזה.
- 11
- 12 .99 מה תשובתו ומה הגנתו של הנתבע לענין זה?
13 אין.
- 14
- 15 .100 במהלך חקירתו הנגדית ניסה הנתבע לתרץ, כי עשה דברים אלו בשל פרובוקציה והטרדות
16 מצד התובע, עד כדי כך שהוא (הנתבע) "פעם אחת התפוצצתי, אני בנאדם כמו כולם" –
17 כך בעמ' 67 לפרוטוקול.
18 אין זו אמת.
19 הנתבע לא פעל מתוך סערת רגשות.
20 הנתבע פעל באופן מחושב ומרושע.
21 זה לא ענין של רגע לתכנן התחזות לאחר, ועוד לפרסם גינוי נגד אותו אחר, כאילו איננו
22 יודע מי באמת כתב את הדברים בשם אותו אדם אחר.
23 וגם אם ניתן היה לראות בכך משהו רגעי – הרי שהספונטניות הזו נעלמה, כאשר משך
24 שבועיים המשיך הנתבע למחוק את הודעות ההתנערות של התובע; וכאשר משך שנתיים
25 מאז ועד היום המשיך הנתבע להכחיש בכל מקום את מעורבותו שלו בפרשה, והותיר את
26 הפרסום המפוברק ברשת, בפורום האינטרנט שבניהולו, כאילו איננו יודע שהוא זה שכתב
27 אותו ולא התובע.
- 28
- 29 .101 ב"כ הנתבע ניסה בסיכומיו להעלות הגנות יש מאין.
30 כך טען, כי אין בפרסומים אלו לשון הרע – טענה סתמית, שאינה עומדת לאור המוסבר
31 לעיל.



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

1 כן טען להגנה לפי סעיף 15 (1) לחוק, שהנתבע לא ידע מהן הנסיבות מהן משתמעת לשון
2 הרע – ואני אינני מבין, מניין העוז לטעון זאת, כאשר כל "הנסיבות" הן מבית היוצר של
3 הנתבע, ופרי מזימותיו ומעשי ההתחזות שלו!;
4 עוד טען, כי היחסים שבינו כמנהל פורום לבין הגולשים, חייבו אותו להפסיק את פעילות
5 התובע ולהביע דעתו עליו – אבל, ומבלי להסכים לכל חובה ביחסים אלו, האם ניתן גם
6 לומר שהיתה לו חובה להתחזות ולרמות את הגולשים בעניינו של התובע?;
7 כאשר אלו הטענות - ראוי לא לטעון דבר.

8

9

סיכום ביניים לשאלות האחריות

10

11 102. התובע העלה ארבע טענות עיקריות נגד הנתבע, אותן סקרתי בפרקים הקודמים.
12 הנתבע איננו אחראי בשל פגיעה בפרטיות בגין חשיפת זהותו של התובע באינטרנט –
13 ותביעה זו נדחית.
14 הנתבע איננו אחראי, לא בלשון הרע ולא ברשלנות, בגין ההימנעות שלו כמנהל פורום
15 מלמחוק הודעות של צדדים שלישיים שפגעו בתובע – ואף תביעה זו נדחית.
16 הנתבע איננו אחראי בשל לשון הרע בגין הפרסומים ג,ד,ה,י,יג,יח,יט – ואף תביעה זו
17 נדחית.
18 ואולם הנתבע בהחלט אחראי בשל פרסום לשון הרע על התובע, בכך שהתחזה לתובע
19 ופירסם בשמו-כביכול את הפירסום יב.
20 ובנוגע למרכיב אחרון זה של התביעה – יש לעבור לדיון בשאלת הפיצוי.

21

22

הפיצויים בגין לשון הרע

23

24 103. התובע עותר לפיצוי ללא הוכחת נזק לפי סעיף 7א לחוק איסור לשון הרע.
25 הוא עותר לפיצוי הרגיל לפי ס"ק (ב) בסך 50,000 ₪ (משוערך להיום), וכן להכפלת הפיצוי
26 בשל הכוונה לפגוע לפי ס"ק (ג) לסך 100,000 ₪ (משוערך להיום).

27

28 104. סעיף 7א לחוק הוא חידוש מבית מדרשו של המחוקק הישראלי – חידוש שנחקק בשנת
29 1998+ במסגרת תיקון מס' 6 לחוק איסור לשון הרע.

30 תכליתו של תיקון זה היתה להבטיח רף תחתון לפיצויים, המשחרר את הניזוק מהצורך
31 להוכיח נזק של ממש. והרקע לכך היה פסיקת פיצויים נמוכים ע"י בתי המשפט.
32 יאמר מיד: אין בתיקון האמור כדי להגביל תובע מלהוכיח שנזקו גדול יותר, ולזכות
33 בפיצוי כדי נזקו המלא, אפילו שמדובר רק בנזק לא-ממוני שנתון לאומדנא.



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

- 1 ואולם אין בכך גם לחייב את ביהמ"ש לפסוק סכום נקוב זה בכל תביעת לשון הרע,
2 כפיצוי חובה שאין לרדת הימנו – ונותר לביהמ"ש שיקול דעת.
3 יחד עם זאת, יש בחקיקתו של סעיף 7א כדי להעמיד תמרור אדום בפני ביהמ"ש, בטרם
4 יראה לפסוק סכום פיצוי נמוך מהרף שנקבע שם.
5 השיקול החולש על סוגיית הסעדים בגין לשון הרע הוא אותו שיקול שחולש על סוגיית
6 האחריות – והוא, האיזון הראוי בין הזכות לשם הטוב מזה, ולבין חופש הביטוי וזכות
7 הציבור לדעת מזה.
8 אלא שבמובן מסויים, ישנו גם איזון פנימי בתוך מיתחם הסעדים והתרופות. ואם בכל
9 הנוגע לסעדי הציווי והמניעה ניתנה עדיפות רבה יותר לחופש הביטוי, וראה ע"א 214/89
10 **אבנרי נ. שפירא** פ"ד מג (3) 840 – הרי שבתחום הסעדים הכספיים יש לתת משקל נגד,
11 ולחזק את משקלה של הזכות לשם הטוב, וראה רע"א 4740/00 **אמר נ. יוסף**, פ"ד נה (5)
12 510.
13 ובמסגרת שיקולים מנחים אלו, של איזון האינטרסים הראוי בתוך סל הסעדים והתרופות
14 – יש לפרש את סעיף 7א, כך שהוא קובע רף תחתון מנחה, שהסטיה ממנו כלפי מטה לא
15 תעשה באופן שגרתי.
16
17 105. ומן הכלל אל הפרט:
18 הנתבע פירסם לשון הרע על התובע, ולא ניתנו לי כל טעם או הצדקה להפחית מהפיצוי
19 הסטטוטורי לפי ס"ק 7א (ב) לחוק.
20 הדילמה בענייננו היא רק זו – האם ראוי להוסיף ולפסוק את כפל הפיצוי, לפי ס"ק 7א (ג)
21 לחוק? ואם כן – האם יש לפסוק את מלוא כפל הפיצוי או רק את חלקו?
22
23 106. כפי שציינתי, לשון הרע במקרה זה נעשתה באופן מכוון ומתוכנן, תוך מעשה התחזות.
24 הנתבע אף חיזק את האפקט של לשון הרע, בידעו על דבר המרמה שבכך – כאשר הוא
25 גינה את התובע בפומבי בשל אותו פרסום פיקטיבי שנחזה להיות של התובע, ואשר
26 הנתבע הוא שעשה אותו באמת.
27 הנתבע המשיך וחיזק את הפגיעה בשמו של התובע, בכך שמנע מהתובע משך שבועיים את
28 היכולת להתנער מאותו פרסום מפוברק שיוחס לו – ע"י שימוש בכוחו כמנהל הפורום
29 למחוק את הודעות ההתכחשות של התובע.
30 הנתבע המשיך באותו קו עקבי של פגיעה בתובע, כאשר השאיר עד עצם היום הזה,
31 בפורום האינטרנט שבניהולו, את פרסום לשון הרע המפוברק ואת פרסום הגינוי שצירף
32 לכך - אומנם בצד הודעת התכחשות של התובע.



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

- 1 וגם באופן ניהול המשפט, ובגרסה שהציג הנתבע עד שנשבר בסוף חקירתו הנגדית – גם
2 בכך תרם הנתבע לחיזוק הפגיעה בתובע.
3 יש פה, אם כן, מספר אינדיקציות מצטברות לכוונת זדון בפרסום – לכוונה לפגוע.
4
5 107. כמו כן, ראיתי להביא בחשבון את מידת הפגיעה בתובע.
6 ב"כ הנתבע טען בסיכומיו, כי שלושת עדי התביעה העידו, שכלל לא קראו את הפרסומים
7 הפוגעים בתובע.
8 אין זה נכון עובדתית, ואין זה רלוונטי משפטית.
9 העדים טליה ונתן כלל לא נשאלו בענין זה. והעדה יעל העידה שאיננה זוכרת מה קראה
10 לפני שנתיים.
11 אבל בכל מקרה – אין זה משנה מה קראו או לא קראו שלושה אנשים מקריים, שהתובע
12 זימן משום מה למתן עדות, ואשר ניתן היה לנהל את המשפט ולהוכיח את התביעה גם
13 ללא עדותם.
14 פרסום לשון הרע שבנספח יב נעשה באינטרנט. הוא היה פתוח לעין כל. הוא נעשה בפורום
15 פופולרי, שחרשים רבים גולשים בו.
16 ניתן, איפוא, לקבוע, שהפרסום שבנספח יב הגיע לתפוצה נרחבת בקהילת החרשים – ולו
17 ע"י שעמד לעיונה באופן חופשי וזמין.
18 אך אותה קהילה היא קבוצת ההתייחסות המיידית של התובע. זו הקהילה אליה הוא
19 שייד ובה הוא פעיל, במיוחד באינטרנט. זוהי קבוצת ההשתייכות שלו. זהו המעגל הקרוב
20 אליו.
21 לכן יש כאן פגיעה משמעותית ביותר בתובע – כי הפגיעה בשמו הטוב נעשתה בקרב חברי
22 הקהילה המיוחדת, עליה הוא נמנה ואליה הוא משתייך.
23
24 108. מצד שני, אי-אפשר גם להתעלם מהתנהגותו הבוטה והפרובוקטיבית של התובע.
25 כפי שהראיתי – התובע לעג לנתבע ופגע בו בפרסומים שבנספחים ט/1-2/ט-4 לתצהיר
26 הנתבע.
27 התובע התנהג כך גם בהזדמנויות נוספות – גם כלפי הנתבע וגם כלפי חרשים אחרים –
28 וראה למשל נספחים ז/6-6/י-9 לתצהיר הנתבע.
29 התובע אף פעל נגד התובע ונגד גולשים אחרים מקהילת החרשים, ע"י חסימת אתרים
30 באינטרנט בטכניקה של הצפתם בהודעות – וראה נספח טז לתצהיר הנתבע.
31 אין בכל אלו כדי להצדיק את פרסום לשון הרע על התובע ע"י הנתבע, כמתואר בפרשת
32 "הבלוף וההתחזות" שלעיל - אבל זהו ענין שראוי להביאו בחשבון לצורך קביעת שיעור
33 הפיצוי, ובמיוחד לצורך קביעת שיעורו של הפיצוי המוגבר.



בתי המשפט

א 007830/00
תאריך: 14/07/2002

בית משפט השלום כפר-סבא
בפני: כב' השופט ר. אמיר

1
2 109. כאשר אני שוקל את כל השיקולים המובאים לעיל, באתי לכלל מסקנה, כי יש לחייב את
3 הנתבע בפיצוי מוגבר בשל פרסום לשון רע בכוונה לפגוע, לפי סעיף 7א (ג) לחוק, אך כי
4 ראוי להפחית במעט מהסכום המקסימלי של כפל הפיצוי.
5 אשר על כן, ראיתי לחייב את הנתבע בפיצויים בשיעור של 90,000 ₪ נכון להיום.

סוף דבר

6
7
8
9 110. התביעה בגין הפגיעה בפרטיות נדחית.
10 התביעה בגין לשון הרע ורשלנות נדחית ברובה, למעט המפורט להלן.
11 התביעה בגין לשון הרע בשל הפרסום **יב** מתקבלת, ואני מחייב את הנתבע לשלם לתובע
12 פיצויים בסך 90,000 ₪ בתוספת הצמדה וריבית כחוק מהיום.
13
14 111. באשר להוצאות המשפט.
15 הכלל הנוהג במשפטנו הוא, שההוצאות לפי התוצאות, ושהזוכה בדין זכאי לצאת ללא
16 חסרון כיס.
17 לכן הינחה אותנו ביהמ"ש העליון לפסוק הוצאות ריאליות, וכי ראוי שעה"ד יצהיר על
18 שכרו ויציג את הסכם שכה"ט שלו, וכי בכפוף למבחנים של סבירות יש לפסוק את מלוא
19 שכה"ט המוסכם.
20 אלא שבתיק זה אין בדעתי לפסוק לתובע כל שכ"ט עו"ד.
21 טעמי כפולים. ראשית, משום שמרבית מרכיבי התביעה נדחו. ושנית, משום שלמרות
22 מורכבותם וחדשנותם של הנושאים שנדונו בתיק זה – לא ניתן לכך כל גיבוי וטיעון
23 משפטי של ממש מצידו של התובע, ולו מבחינת המחקר והצגת אסמכתאות כשלהן.
24 האיזון היחידי אותו יש לעשות בענין זה הוא ע"י פסיקת הוצאות בשיעור הנומינלי של
25 האגרה ששילם התובע, וכך אני מורה.
26 הנתבע ישלם לתובע הוצאות בסך 2,960 ₪ בתוספת הצמדה וריבית כחוק מהיום.

27
28 **ניתן והודע היום, 14.7.02.**

29
30
31

ר. אמיר, שופט